

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Reportaj din secolul XXI

de M. Vasiliev și S. Guscev
pag. 5

Siberia 1959...

de André Wurmser
pag. 6

Oglinda fermecată

de Victor Vintu
pag. 7

PENTRU ACCELERAREA PROGRESULUI TEHNIC

Lucrările plenarei C. C. al P.C.U.S. care s-au desfășurat între 25 și 29 iunie s-au încheiat prin adoptarea unei hotărâri privitoare la măsurile ce urmează a fi luate pentru accelerarea progresului tehnic în industrie și construcții. Lucrările plenarei, care au trezit un atât de puternic ecou în rândurile oamenilor muncii sovietici, arată grija constantă a P.C.U.S. pentru introducerea pe scară cât mai largă a tehnicii noi în toate ramurile economiei naționale. Această grijă a reieșit cu o mare vigoare încă din lucrările Congreselor al XX-lea și al XXI-lea și și-a găsit expresia în cuvintele lui N. S. Hrușciov, care a arătat că crearea bazei tehnico-materiale a comunismului presupune în primul rând: existența unei industrii moderne puternic dezvoltate, a completei electrificări a țării, a progresului tehnico-stiințific în toate ramurile industriei și agriculturii a mecanizării complexe și automatizării tuturor proceselor de producție, a folosirii multilaterale a noilor izvoare de energie, a bogatelor resurse naturale, a noilor materiale sintetice și altele, a creșterii nivelului tehnico-cultural al tuturor oamenilor muncii, a îmbunătățirii continue a organizării producției și a creșterii productivității muncii.

În efortul ce va fi desfășurat de acum înainte în direcția introducerii tehnicii noi, economia sovietică se poate bizui pe succesele dobândite pînă acum în această direcție. În cei 41 de ani de existență a puterii sovietice, dintre care nu mai puțin de 18 au fost anii războiului civil și ai celui de al doilea război mondial, anii perioadelor de refacere și reconstrucție a economiei naționale, Uniunea Sovietică a reușit să se ridice la cel mai înalt nivel al tehnicii mondiale. În anii planului sentenal, a cărui realizare se află în plină desfășurare, producția mijloacelor de muncă moderne pentru o serie de ramuri conducătoare ale economiei naționale va atinge volumul producției lor în Statele Unite ale Americii și la unele categorii îl va depăși. Astfel, volumul producției mașinilor-unelte de așchiere a metalelor, care determină în mare parte nivelul utilității tehnice a industriei construcțiilor de mașini, va ajunge la 190—200 mii bucăți anual, ajungînd la nivelul cel mai înalt atins în ultimii ani de S.U.A.: Producția turbinelor, care constituie temelia electrificării, va crește, față de anul 1958, de 2,8—3,1 ori și va ajunge a reprezenta o capacitate de 18,7—20,4 milioane kilovați, depășind producția S.U.A. din ultimii ani.

În al doilea rînd, gîndirea tehnico-stiințifică sovietică ocupă pozițiile cele mai înaintate în ramurile hotărîtoare ale științei și tehnicii contemporane. Realizările ei marchează o epocă nouă în domeniul folosirii pașnice a energiei atomice, în domeniul studiului structurii materiei, în domeniul zborurilor cosmice.

Un factor de cea mai mare însemnătate pentru accelerarea progresului tehnic este faptul că acesta a devenit o cauză a întregului popor. Nimic n-a dovedit această mai bine decît inițiativele și angajamentele cu care a fost salutată anunțarea convocării plenarei C.C. al P.C.U.S. din iunie 1959 și ordinea ei de zi. Deosebit de valoroase au fost inițiativele luate de oamenii muncii și organizațiile de partid și economice din regiunile Vladimir, Sverdlovsk, Leningrad, Zaporojie, Dnepropetrovsk, Gorki, din orașul și regiunea Moscovei, din R.S.S. Bielorusă.

Comitetul regional de partid și Consiliul economiei naționale din Vladimir au elaborat măsuri tinzînd la creșterea producției prin reconstrucția și lărgirea parțială a întreprinderilor locale, fără a se recurge la noi construcții și deci cu investiții mult mai mici.

Oamenii muncii din întreprinderile și șantierele regiunii economico-administrative Sverdlovsk și-au luat angajamentul de a atinge volumul producției globale planificate pentru anul 1965 în 1964.

Muncitorii, tehnicienii și inginerii întreprinderilor și șantierele de construcții din regiunile Moscova, Leningrad, Gorki, Zaporojie, Dnepropetrovsk, precum și din R.S.S. Bielorusă și-au arătat hotărîrea ca, pe baza introducerii pe scară largă a tehnicii noi, a mecanizării și automatizării producției, a reconstrucției și lărgirii întreprinderilor existente, fără a mări investițiile planificate, să îndeplinească sarcinile planului de șapte ani înainte de termen și să atingă în anii 1963—1964 nivelul producției industriale și al productivității muncii, planificat pentru 1965.

Toate acestea demonstrează că pentru oamenii muncii din Uniunea Sovietică progresul tehnic în general și automatizarea în special constituie un factor de progres social și nu o amenințare ca pentru muncitorii din țările capitaliste. Oamenii muncii din Uniunea Sovietică privesc cu încredere și consecințele economice, și consecințele sociale ale accelerării pro-

Ion Manu

(continuare în pag. 4-a)

Pe șantierele noilor case ale septenalului, metode moderne de construcție...

Anul XV

3 IULIE 1959

12 PAGINI

1 LEU

26
(746)

Scriu cititorii

● La sfârșitul anului trecut, revista franceză „La table ronde” a organizat o anchetă interesantă, la care au participat 76 de scriitori francezi și străini care au răspuns la întrebarea: „De ce scrieți?”. Printre răspunsuri erau unele interesante și spirituale, altele evazive sau diluate, dar în nici unul nu se pomenea cuvântul „citiitor”. Nu-i greu de înțeles că un asemenea lucru ar fi de neconceput în U.R.S.S., unde scriitorii nu creează pentru un cerc restrâns, ci pentru mase largi. Această-i desigur și explicația pentru care lucrările celui de al treilea Congres al scriitorilor au fost urmărite cu un interes pasionat de întreaga țară.

Semnele timpului

Distracții de filantropi

Calomnia este fiica bună a Inghimfării și Trindăviei — a spus odinioară Voltaire. Asta a fost cam de mulțisor. Dar acum, când un snob sărac cu duhul cutează să-i profaneze amintirea, cuvintele marelui filozof și scriitor francez capătă din nou o stringentă actualitate.

Dar, să vedem despre ce-i vorba Recent, la Paris a avut loc tradiționalul „Bal al păturilor albe”, organizat în scopuri „filantropice” de cercurile mondene din capitala Franței. După ce chejuesc copios, miniștri, bancheri, industriași și alte „somități” ale societății pariziene se întorc pe la casele lor cu convingerea că au copleșit omenirea cu binefaceri.

Anul acesta, însă, „filantropicul” bal a luat o turnură mai puțin obișnuită. El a prilejuit o avalanșă de atacuri rătăcioase împotriva lui Voltaire! Pe estrada sălii unde se grămădiseră oaspeții, care de care mai dichisiți, a fost adus un bust al marelui gânditor iar deasupra lui, o cușcă uriașă — susținută de o macară — adăpostea un... rinocer.

La un moment dat, pe scenă s-a arătat „corifeul” mizgălelor moderniste, da, da, chiar Salvador Dali, care s-a dezlănțuit într-o furtunoasă filippică împotriva lui Voltaire.

„Modul de a gândi al celebrului domn Voltaire — a început să peroreze Dali — a fost foarte rațional, dar în același timp și cel mai steril și greșit mod de a gândi nu numai din Franța, ci din toată lumea. Pentru că, trebuie să aveți în vedere — a suspirat îndurerat Salvador Dali — Voltaire n-a crezut nici în ingeri, nici în arhangheli și nici măcar în alchimie...”

După care Dali a început să privească insistent către „rinocer și, văzînd cum fiara se zbate tristă în cușcă, a exclamat: „Acest rinocer este principul care se opune lui Voltaire. El personifică „filozofia forței” a lui Nietzsche. De aceea rinocerul este mai presus decît Voltaire”.

Apoi, la un semn al lui Dali, cușca a fost coborîtă peste bustul gânditorului care, sub greutatea animalului, s-a făcut tîndări.

„Literaturnaia gazeta”, care relatează această rușinoasă mascaradă se întreabă, pe drept cuvînt: de ce a fost nevoie de ea și mai ales tot mai acum cînd cercurile literare progresiste din Franța sărbătoresc 200 de ani de la apariția primei ediții din „Candide”? Și tot revista sovietică răspunde: evident, spre a se discredita, cu ajutorul acestui „artist” sărac cu duhul însăși Rațiunea umană, pe care Voltaire a exprimat-o cu atîta strălucire.

Constatare la care nu se mai poate adăuga decît că e trist că în patria lui Voltaire cei care își închipuie că Rațiunea poate fi ucisă sau arestată mai au un cuvînt greu de spus în conducerea treburilor publice ale țării.

A. B.

La școala dansului

■ In sala de concert „P. I. Ceaikovski” din Moscova a avut loc spectacolul de fine de an al școlii de coregrafie de pe lângă Bolșoi Teatr

■ Elevii au executat variațiuni din balete clasice și din opere ale compozitorilor contemporani.

In fotografie: absolvenții Elena Huțiușii și Alexandr Lavreniuk execută un dans spaniol.

„In fiecare zi, arăta acum câteva zile „Literaturnaia gazeta”, redacția primește nenumărate scrisori în care cititorii își împărtășesc gândurile și simțămintele lor în legătură cu materialele Congresului și cu discursul rostit de N. S. Hrușciov.

Ceea ce a și determinat revista să consacre o pagină întreagă acestor scrisori semnate de muncitori și agronomi, președinți de colhoz și artiști, colhoznici și învățători, activiști de partid și ziariști.

60 de zile în S. U. A.

● Trupa de balet a Teatrului Mare, care a întreprins recent un turneu în S.U.A. și Canada, s-a întors în patrie. Solicitată să-și expună impresiile culese în cursul lungului turneu, Galina Ulanova a declarat unui ziarist sovietic:

— Pentru noi, artiștii Bolșoi Teatrului, turneul de șazeici de zile în Statele Unite și Canada n-a fost de fel ușor. Trebuia să ne prezentăm în fața unor spectatori cu gusturi artistice foarte variate, de multe ori cu totul opuse alor noastre. Totuși, chiar de la primele spectacole, „gheața” a început să se topească”. Zilnic, în paginile ziarelor apăreau cronici elogioase despre spectacolele noastre și asta pretutindeni — nu numai în uriașul New York, unde omul se simte izolat ca un grăunte de nisip pierdut în imensitatea pustului, ci și în înorșitul Los Angeles sau dincolo de Marile Lacuri, în Canada...

Dar pe lângă spectacole, în câteva rînduri am fost și spectatori. La New York, am făcut cunoștință cu trupa de balet Pallanquin. Jocul actorilor acestei trupe ambulante respiră un talent remarcabil. Cu toate acestea, spectacolele trupei Pallanquin, ca de altfel și ale multor altor colective teatrale din America, socotite adepți ale realismului, sînt caracterizate de o trăsătură comună, și anume un profund pesimism, neîncredere în om, în viață.

Intr-un mic teatru de pe Broadway se juca o piesă care m-a impresionat profund. Era vorba de un Romeo și o Julietă americani, care sufereau din pricina unor împrejurări mult mai vitrege decît cele prilejuite de certurile dintre Montagu și Capuleți. Era povestea zguduitoare a doi tineri a căror fericire era împiedicată de ipocrizia și cinismul societății înconjurătoare.

Anuar de studii franceze

● Pe lângă Institutul de istorie al Academiei de Științe a U.R.S.S. a luat ființă, sub îndrumarea directă a acad. Viaceslav Volghin, o secție de studiere a istoriei Franței. Ca un prim rezultat al activității lor, cercetătorii din cadrul secției vor pune în curînd la îndemîna celor interesați un Anuar al studiilor franceze întreprinse în 1958; acest volum va deschide seria de anuare pe care Institutul le va edita cu regularitate în anii următori.

Anuarul cuprinde 19 monografii, rubrici de istoriografie și bibliografie, in-

formații etc. Textele și tabla de materii sînt tipărite în limba rusă și însoțite de rezumate în limba franceză. Două articole, publicate integral în ambele limbi, sînt consacrate activității desfășurate de secție.

La sfârșit, anuarul cuprinde o bibliografie a lucrărilor consacrate istoriei Franței, editate în Uniunea Sovietică în cursul anului 1957.

Bach, Haendel sau... jazz

● Zilele acestea, „Komsomolskaia pravda” a publicat un interesant articol al muzicologului V.M. Gorodinski intitulat „Discuții despre jazz”, care este de fapt un răspuns la scrisorile trimise redacției de către tinerii cititori.

Mulți se întreabă — arată autorul — dacă dragostea pentru muzica clasică, serioasă, este compatibilă cu simpatia pentru jazz. Dintru început trebuie subliniat, însă, că este falsă părerea că între muzica ușoară și muzica academică, serioasă ar exista un zid despărțitor. Nici Bach, nici Haendel, nici Mozart, și nici chiar Beethoven n-au făcut o asemenea demarcație. Cu toții au scris și muzică „ușoară” de dans și marea muzică cu forme consacrate. Nici unul din marii compozitori ai trecutului n-au disprețuit muzica ușoară.

Stăruind asupra originii jazz-ului, autorul face apoi o deosebire netă între adevărata muzică de jazz care s-a născut pe baza folclorului negrilor americani și așa zisul jazz „comercial”.

„Sîntem împotriva negării gratuite a muzicii de jazz și împotriva recunoașterii ei, la fel de gratuite, fără discernămint” — conchide V. M. Gorodinski. — Sîntem pentru o muzică bună de jazz, fără pretenții la o dominație exclusivă în muzică. La locul ei și la timpul ei această muzică poate fi bună”.

Scriitorii au pornit...

● Legătura intimă dintre scriitor și mediul ambiant este una din caracteristicile esențiale ale literaturii sovietice. Caracteristică care-și află o amplă confirmare și în aceste zile.

După cel de al treilea Congres al scriitorilor sovietici — arată „Pravda” într-un articol intitulat „Cîntăreții muncii constructive” — mulți scriitori au plecat pe șantierele septenarului spre a cunoaște realitățile vieții fremătînde, eroii viitoarelor lor cărți. Numai în ultimele zile, mai bine de o sută de scriitori din Moscova au pornit spre Siberia, spre regiunile nordice ale țării, spre Kazahstan și Orientul îndepărtat spre a fi martori oculari ai mărețelor acțiuni întreprinse de popor, pentru a trăi în mijlocul făuritorilor comunismului și a immortaliza această nouă etapă istorică din dezvoltarea țării. Căci scriitorul sovietic — spune articolul — află acum pretutindeni, pe uriașele șantiere de construcție ale septenarului, pe imensele întinderi ale pămînturilor desțeluite, în uzine și colhozuri, în laboratoarele științifice, fenomene noi, interesante.

Un raid al cărții

La 21 iunie a.c., comsomoliștii din Leningrad au organizat un original raid pentru diluzarea și popularizarea cărții. La această acțiune, întreprinsă în cinstea Plenarei C.C. al P.C.U.S. consacrată problemelor progresului tehnic în industrie și construcții și Zilei tineretului sovietic au participat tineri de la uzinele „Elektrosila”, „Metaliceski”, „Baltiiski”, „Kirov” ș.a.

Acțiunea s-a bucurat de mare succes. Numai comsomoliștii din raionul Oktiabr au vindut peste trei mii de cărți și broșuri.

Editura italiană Veronelli, recent întemeiată la Milano, a debutat cu o carte de impresii a tînărului prozator Giuseppe Bartolucci, despre Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților de la Moscova, din 1957.

In octombrie-noiembrie a.c. se va deschide la Moscova, în sălile Bibliotecii de stat „V. I. Lenin” o expoziție a cărții engleze în același timp, începînd din decembrie și pînă în februarie anul viitor, la Londra va funcționa o expoziție a cărții sovietice. Expozițiile vor prezenta realizările ambelor țări în domeniul tipăriturilor și graficii.

Editura de stat pentru literatură din Moscova a publicat o culegere de versuri ale Annei Ahmatova. „Citînd versurile acestei poete, în ordinea lor cronologică, — scrie criticul Lev Ozarov în „Literaturnaia gazeta” — nu se poate să nu recunoști în ele lirica învingerii singurătății, spovedania unei fiice a veacului nostru care a înțeles că izolarea îl împinge pe artist la o puternică dramă... Cu mijloacele ei, poeta s-a străduit să-și croiască drum spre cititorul nou. Acest drum este drumul spre actualitate și nu al desprinderii de aceasta”.

Scriitori romîni în „Inostrannaia literatura”

Numărul pe iunie al revistei „Inostrannaia literatura” se deschide cu trei poezii ale Veronicăi Porumbacu: „Ea, Revoluția”, „E-vantai” și „Acești ochi negri...”. Semnalăm de asemenea reportajul „400 de zile în cetatea de foc” (consacrat Hunedoarei), semnat de Vasile Nicorovici, iar la rubrica de critică articolul lui Nicolae Moraru „Un mijloc de apropiere între popoare”.

Din 1918 și pînă în 1959 (aprilie), în Uniunea Sovietică au fost editate și traduse în 29 limbi ale popoarelor sovietice 389 cărți de autori italieni, într-un tiraj total de 13.069.000 exemplare.

Numai în 1958 au fost publicate 2.234.000 exemplare din operele a 29 autori italieni clasici și moderni între care Dante și Petrarca, Boccaccio și Carducci, Alberto Moravia, Vasco Pratolini, Carlo Levi, Carlo Montella, Giuseppe Ungaretti, Salvatore Quasimodo ș.a.

Editura mării Enciclopedii sovietice pregătește apariția unui Dicționar teatral enciclopedic în patru volume. Cele 14.000 de articole ale dicționarului privesc teatrul, sub toate aspectele lui, ciroul, precum și activitatea artiștilor amatori.

Editura „Iskusstvo” din Moscova a publicat o culegere de „Scenarii de filme italiene” care oglindește etapele de dezvoltare ale neorealismului italian.

Scenariile cuprinse în această culegere, arată A. Braghinski, într-o recenzie publicată în revista „Inostrannaia literatura”, vor oferi cineastilor și criticilor cinematografici un interesant material de studiu. Criticul relevă îndeosebi scenariul lui Luchino Visconti la filmul „Se cutremură pămîntul”, care „concentrează parca în el principiile estetice fundamentale ale curentului neorealist”.

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10
ABONAMENTE:
pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei;
pe un an, 40 lei.

DIALOG CU UN ROBOT

Pe neașteptate, în fața pavilionului „Electrificarea în U.R.S.S.” de la Expoziția realizării economiei naționale a Uniunii Sovietice, cineva ni s-a adresat vesel, cu glas tare:

— Salut, dragă tovarășe!
Totul a fost atât de neașteptat, încât fără să vreau m-am oprit

— Bună ziua — i-am răspuns După care am întrebat.
— Dar cine ești d-ta?
— Sînt „Robot”, omul electric.

— Ascultă — am continuat puțin nedumerit — n-ai fi dispus să-mi răspunzi la o întrebare: — Cum ai apărut aici?

— Ba da, îți răspund bucurându-mă. Am fost construit de băieții de la Stațiunea tinerilor tehnicieni din Cikalov.

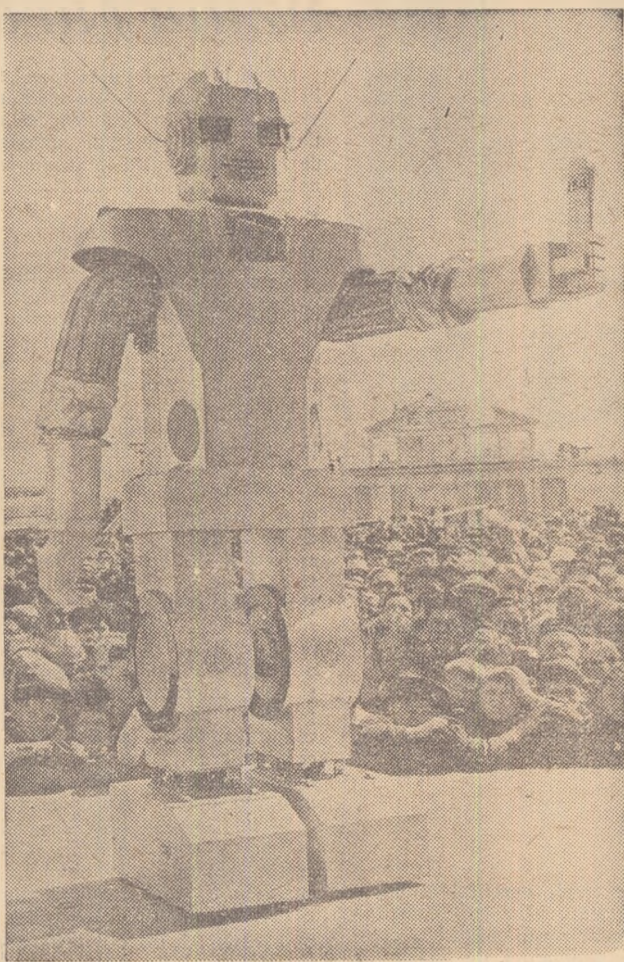
— Și ce știi să faci?
— Deocamdată nu pot să fac prea multe lucruri... Știu să merg, să mă întorc în toate părțile, pot să-mi mișc mâinile, să apuc câteva obiecte, să-ți răspund la orice întrebare...

— Și de ce stai aici?
— În vinele mele curge sînge electric. Sînt care vasăzică un om electric și vă invit să vizitați pavilionul „Electrificarea în U.R.S.S.”

Se vede, însă, treaba că-l cam obosise. Fără să mai aștepte alte întrebări, mi s-a adresat:

— Te rog, intră pe ușa deschisă. Ai să vezi multe lucruri interesante.

G. A.

AUTOMATIZAREA - o problemă populară

Am fost solicitat să scriu un articol despre problema automatizării în Uniunea Sovietică. Voi începe prin a arăta de ce am socotit potrivit să-l intituliez „Automatizarea — o problemă populară”. Pentru că în Uniunea Sovietică, automatizarea este astăzi o preocupare a întregului popor. Prezentînd chestiunea numai din punct de vedere tehnic, sau chiar numai din punct de vedere tehnico-economic, n-aș fi reușit să dau cititorilor o imagine completă a acestei mișcări ce se desfășoară tot mai larg în țara noastră. Pentru a argumenta afirmația făcută, voi da câteva exemple.

Un tractorist se autoconcediază

Pe imensele ogoare ale patriei sovietice și-au făcut apariția tractoare automate. Ele funcționează fără șofer, indiferent de mașina agricolă tractată. Socot că următoarea comparație este suficientă pentru a vă sugera eficacitatea acestei noutăți: pînă acum, în Uniunea Sovietică, unde numărul tractoarelor depășește un milion, fiecare tractor și mașina pe care o remorca era deservit de doi pînă la cinci oameni. Astăzi, datorită folosirii comenzii automate, doi oameni sînt suficienți pentru a dirija 6-8 tractoare. Autorul invenției este un tractorist din Kazahstan, pe nume I. Loghinov.

În clipa de față, muncitorii și tehnicienii din întreprinderile și minele Kuzbas-ului sînt preocupați de montarea și punerea la punct a unui mare număr de mașini automate. La această activitate, întreprinsă în urma inițiativei tînărului inginer Boris Șuşpanikov, participă sute de muncitori metalurgisti și mineri, tehnicieni, ingineri. Folosirea noului utilaj în mine, cariere și în întreprinderile de înnoibilare ale combinatului „Kuzbasugol” va elibera de muncii grele peste 15.000 de muncitori.

În întreprinderile pentru construcția de mașini și aparate este aplicată pe scară din ce în ce mai largă metoda producției în grup, a uzinajului grupat al pieselor, ceea ce

M. Rakovski

vicepreședinte al Consiliului științific și tehnic pentru mecanizare completă și automatizare de pe lângă Comitetul de stat al planificării din U.R.S.S.

crează largi posibilități nu numai pentru automatizarea producției de mare serie, ci și a celeia de serie mică. Inițiatorul acestei metode noi, care eliberează de munca grea zeci de mii de muncitori este candidatul în științe tehnice S. Mitrofanov, căruia, pentru inițiativa sa, i s-a decernat premiul Lenin.

Cu toate acestea, nici tractoristului din Kazahstan, nici inginerului din Siberia și nici savantului din Leningrad, într-un cuvînt nici unui inginer sau constructor sovietic nu-i trece prin mîntă că, odată înlocuit de mașină, va rămîne fără lucru. În Uniunea Sovietică șomajul a fost lichidat o dată pentru totdeauna. Economia socialistă, în neînterupt progres cere în permanență mîna de lucru nouă, în pofida faptului că la noi creșterea producției se bazează îndeosebi pe sporirea productivității muncii, pe seama căreia se va realiza trei sferturi din creșterea producției industriale prevăzute de planul septenal. Aceasta în timp ce numărul muncitorilor folosiți în toate ramurile economiei naționale va spori cu 12.000.000, adică cu 22 la sută, urmînd să atingă cifra de 66,5 milioane.

Cheia creșterii productivității

În momentul de față, economia sovietică a trecut pe scară largă la mecanizarea complexă și la automatizarea producției. Recenta plenară a C.C. al P.C.U.S. s-a ocupat de această problemă.

Dar, de ce se acordă atîtă atenție mecanizării și automatizării producției?

Pentru a realiza cu succes principala sarcină economică, aceea de a ajunge și depăși într-un termen istoric scurt țările capitaliste cele mai dezvoltate în ce privește producția pe cap de locuitor, Uniunea Sovietică trebuie să organizeze

creșterea productivității muncii sociale. Aceasta-i principala sursă a reproducției socialiste largite și a acumulărilor, temelia creșterii nivelului de trai al muncitorilor.

Societatea socialistă nu poate folosi teatru și singur mijloc pentru ridicarea productivității muncii, și anume introducerea creșterii nivelului de trai al muncitorilor. În direcția aceasta, esențialul constă, în primul rînd, în mecanizarea complexă, în automatizarea producției, în modernizarea și înlocuirea utilajului învechit cu utilaj nou, mai productiv și mai economic.

Pentru mecanizarea ramurilor industriale care cer multă mîna de lucru cum sînt siderurgia, industria petrolului, construcțiile mecanice, construcțiile de clădiri și transporturile, în Uniunea Sovietică s-a desfășurat o activitate uriașă. Rezultatul a fost că, imaginea existentă pînă acum despre noțiunea de profesiune s-a schimbat complet. De pildă, aslăzi topitorul de la furnalul înalt, mecanicul unei mașini centrale electrice brutarul de la fabrica de piine automatizată nu mai muncesc brut, ci conduc procesul de producție de la tabloul de comandă, prin mijlocirea aparatului electronic. Profesile enumerate mai sus, ca și multe altele de altfel, nu mai au nimic comun cu cele de acum cîteva zeci de ani.

În economia țării noastre se mai cheltuiește încă multă muncă manuală în unele operații auxiliare. Pentru a înlătura acest inconvenient va trebui să trecem la o mecanizare complexă a producției, care să cuprindă nu numai activitățile principale, ci și cele auxiliare. La rîndul ei, mecanizarea totală va culmina cu automatizarea.

Pentru a face munca mai ușoară

Ușurarea muncii este un vis milenar al muncitorilor de pretutindeni. Eliberarea maselor de oameni de munca extenuantă n-a devenit posibilă însă, decît în societatea socialistă. Am și făcut unele progrese în mecanizarea complexă și în au-

(Continuare în pag. 4-a)

Masele plastice

„Chimia intră tot mai mult în viața oamenilor”. Aceste cuvinte au fost rostite de M. Lomonosov care a știut să exprime extrem de precis și de concis esența unor fenomene complexe. Căci chimia într-adevăr este o știință cu un trecut bogat, cu un prezent măreț și cu un viitor strălucit. Ea a parcurs un drum lung, de la procedeele primitive de obținere a acizilor, sticlei, spiritului, de la căutăturile zadarnice ale alchimistilor, pînă la tehnologia modernă de obținere a materialelor sintetice și a materialelor cu însușiri dinainte stabilite.

Acum se conturează din ce în ce mai limpede trăsăturile unei epoci noi, în care rolul principal îl vor juca energia atomică și chimia. Depășind de peste 112 ori nivelul anului 1913 industria chimică sovietică ocupă astăzi locul al doilea în lume (după S.U.A.) în întrecerea economică dintre U.R.S.S. și S.U.A. arena principală devine industria sintezei organice și ramurile ei principale — masele plastice și fibrele sintetice.

În economia sovietică masele plastice, aceste materiale noi, iau rînd pe rînd locul aramei, zincului, plumbului, coșitorului, pielii, ceramicii, cauciucului, materialului lemnos. Și în industria constructoare de automobile masele plastice își găsesc aplicare din ce în ce mai largă. Explicația e simplă. Fiecare 100.000 de tone de mase plastice îngăduie în această ramură realizarea unor economii de 200.000 tone de oțel turnat și 5.000 tone de metale. În industria producătoare de cabluri fiecare 100.000 tone de mase plastice înlocuiesc 80.000 de tone de plumb, 5.000 tone de fier toarse, 13.000 tone de cauciuc și permit o economie de aproximativ 1,2 miliarde de ruble. O mare extindere vor lua produsele sintetice și în producția de materiale de construcție. Cleurile sintetice vor permite să se realizeze din deseuri de material lemnos semifabricate pentru rame, uși și mobilă. Nu mai puțin eficiente va fi utilizarea produselor chimice în agricultură. Calculele au arătat că în cazul plivitului chimic se economisesc cîte două zile-om de fiecare kilogram de preparat contra buruienilor.

Chimia intră tot mai adînc în viața de toate zilele a omului sovietic. În construcția de locuințe folosirea maselor plastice va asigura o reducere simțitoare a prețului de cost al lucrărilor, grăbind astfel rezolvarea problemei locuințelor. Constructorii vor putea oferi locatitorilor un parchet sintetic care imită cele mai scumpe esențe de lemn și nu este atacat de apă sau acizi, fiind în același timp mult mai leștin decît parchetul natural. Mobila construită din plăci sintetice va fi foarte accesibilă și va deveni un produs foarte căutat.

Planul septenal al Uniunii Sovietice prevede pentru dezvoltarea industriei chimice alocarea de 100—105 miliarde de ruble lumătate din această sumă va fi destinată construcției de întreprinderi producătoare de mase plastice, fibre sintetice și artificiale cauciuc sintetic și detergenți. Aceste produse vor constitui materia primă de bază pentru obținerea în viitorul apropiat a nenumărate produse care fac parte din viața de fiecare zi a omului.

Restul de 50 miliarde de ruble va fi folosit pentru construcția și extinderea întreprinderilor chimice producătoare de bunuri care se folosesc pe scară largă în economia națională.

Anul care s-a scurs de la Plenara din mai (1958) a C.C. al P.C.U.S. a fost marcat de succese remarcabile în dezvoltarea industriei chimice sovietice. Producția globală a crescut în această perioadă cu 12 la sută. În clipa de față se pun noi baze pentru îndeplinirea grandiosului program de dezvoltare a chimiei.

V. F.

CREATORII DE AUTOMATE

„Studiind rezultatele șarjelor anterioare, sistemul de comandă electronică a furnalului a ajuns la concluzia că regimul de temperatură trebuie schimbat. De atunci timpul de elaborare a șarjei a fost redus cu o oră și jumătate”

În ziua cînd va apare în ziare această știre — și ea va apare cu siguranță — Mark Teapkin, colaborator al Institutului de mecanică de precizie și tehnica calculului, va avea și el o biografie. Astăzi, Mark are încă o vîrstă care-l face pe șeful serviciului de cadre să-și permită a spune despre el că „nu are încă biografie”. A terminat școala, s-a înscris la institut și acum lucrează în laborator. Asta-i toată viața lui.

Și totuși ar mai fi ceva de adăugat. Ceva despre aportul lui Teapkin la elaborarea mașinii electronice de calculat „B.E.S.M.” Spre a se putea încesa în bune condiții exploatarea unor zăcăminte de petrol trebuie să se rezolve o mie de ecuații. Omul ar face aceste operațiuni în 5000 de ani, mașina „B.E.S.M.” le efectuează însă în numai cîteva ore.

Constructorii mașinii electronice de calculat, printre care se numără și Mark Teapkin, decorați pentru activitatea lui în laborator cu ordinul Steagul Roșu al Muncii, au insuflat mașinii o părțică din inteligența și talentul lor, care însușește acum metalul și sticla.

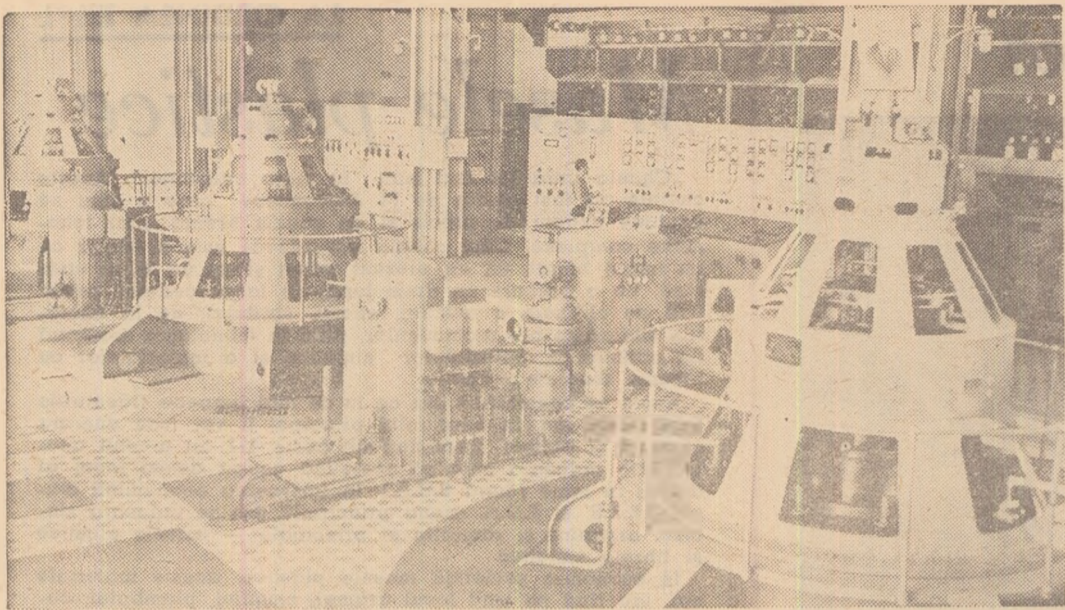
Curînd „B.E.S.M.” se va învechi, în locul ei vor apare mașini mai perfecționate. Acestea vor înlocui omul la comanda mașinilor automate care

vor coace piine, vor conduce trenuri, vor netezi drumul rachetelor spre alte planete. Dar nici atunci nu va fi uitat meritul celor care, ca Mark Teapkin, au contribuit la dobîndirea acestei izbînzii mărețe.

Materiale hidrofobe

Să presupunem că avem în fața noastră doi tineri pe care i-a surprins o ploaie torrențială. El e ud din cap pînă-n picioare și are o înfățișare ja'n că. Ea poartă un costum elegant care pare că nic n-a fost atins de ploaie. Secretul? Imbrăcămintea fetei a fost confecționată dintr-un material pe bază de compuși silicoorganici.

Materialele hidrofobe sînt folosite acum nu numai în confecții ci și în alte domenii. La Leningrad există nenumărate clădiri a căror fațadă a fost stropită cu o soluție de preparate silicoorganice care resping apa. În același fel sînt tratate și ferestrele vehiculelor pentru transportul în comun. Pe lîngă că resping apa, aceste preparate apără sticla împotriva murdăriei și înghețului. Ele au fost folosite și la tratarea sticlei pentru luminatoarele de pe spărgătorul de gheață atomic „Lenin”.

Hydrocentrala Zemin din Osetia de Nord este dirijată de un singur muncitor. Într-un viitor apropiat, tabloul de comandă al centralei va fi mutat în orașul Ordjonikidze, situat la 25 kilometri depărtare.

În clișeu: sala mașinilor de la hidrocentrala Zemin

Pentru accelerarea progresului tehnic

(urmăre din pag. 1-a)

gresului tehnic, știind că în societatea socialistă progresul tehnic schimbă radical caracterul muncii, duce la creșterea nivelului tehnic și cultural al muncitorilor, creează condiții pentru lichidarea deosebirilor dintre munca intelectuală și munca fizică. Afându-se în fața tablourilor de comandă a agregatelor și a unor uzine întregi, întocmind programele și regimurile proceselor tehnologice, conducând și reglând de la distanță automatele și aparatele, muncitorii sovietici știu că se apropie în același timp de obținerea celui mai înalt nivel de trai din lume.

Plenara din iunie 1959 a C.C. al P.C.U.S. a avut loc în zilele când se împlinesc doi ani de la introducerea principiului teritorial în conducerea industriei și construcțiilor, de la înființarea consiliilor economiei naționale. Plenara a dat o înaltă apreciere activității acestor consilii, arătând, în hotărârea adoptată, că: „Marile succese obținute în dezvoltarea economiei noastre dovedesc că înființarea consiliilor economiei naționale a constituit o măsură cu adevărat revoluționară în direcția desăvârșirii formelor de conducere a industriei și construcțiilor”. Plenara a mai constatat că, în timpul scurt de când funcționează, consiliile economiei naționale au rezolvat o serie de importante sarcini în vederea introducerii tehnicii noi.

Plenara din iunie 1959 a arătat că accelerarea progresului tehnic trebuie să urmeze trei căi principale: reconstrucția, lărgirea și reutilizarea tehnică a întreprinderilor existente, mecanizarea complexă și automatizarea producției, dezvoltarea în continuare a specializării și cooperării.

Ce rezultate poate da reutilizarea tehnică a întreprinderilor existente ne poate arăta exemplul uzinei de autovehicule „Lihaciov” din Moscova. În anii septenalei, uzina „Lihaciov” va produce modele noi de turisme și de autocamioane. Dar colectivul uzinei nu are numai sarcina de a înnoi tipurile de autovehicule pe care le produce și de a mări producția de 1,5-2 ori. Această sporire a producției trebuie obținută trecându-se de la munca în trei schimburi la munca în două schimburi și de la ziua de lucru de 8 ore la ziua de lucru de 7 ore. Dacă n-ar fi existat grija pentru eficacitatea investițiilor, pentru gospodărirea mijloacelor publice, aceste sarcini ar fi putut fi rezolvate prin construcția unor ateliere și secții noi. Muncitorii uzinei „Lihaciov” au arătat, însă, că pot atinge te-

lurile propuse fără cheltuieli suplimentare pentru noi construcții, numai prin reutilizarea întreprinderii lor.

În cursul dezbaterilor plenarei au mai fost citate și alte exemple interesante despre marile foloase pe care le poate aduce reutilizarea întreprinderilor. În cuvântul său, A. Aristov, secretar al C.C. al P.C.U.S. s-a ocupat pe larg de reutilizarea uriașei uzine de construcții de mașini grele „Uralmașzavod”, care pe aceeași suprafață construită va da, către sfârșitul planului septenal, o producție de două ori mai mare ca în 1958.

Hotărârea plenarei din iunie 1959 subliniază că mecanizarea complexă și automatizarea reprezintă mijlocul cel mai important pentru accelerarea progresului tehnic, fără de care nu este cu putință obținerea îndeplinirii într-un termen mai scurt a sarcinilor planului septenal. Plenara a luat măsuri pentru determinarea perspectivelor automatizării în diferitele ramuri ale industriei, transporturilor și construcțiilor, pentru mărirea producției de mijloace de automatizare și de instrumente, pentru asigurarea unei politici tehnice unitare în domeniul creării mijloacelor de automatizare. Amploarea pe care o va lua automatizarea în Uniunea Sovietică rezultă din sarcinile planului septenal, care prevede punerea în funcțiune a nu mai puțin de 1300 linii automate. La uzina de autovehicule „Lihaciov” din Moscova, de pildă, numărul liniilor automate va crește de la 9 la 17, iar la uzina de autovehicule din Gorki numărul acestora va ajunge la 136.

În același timp, hotărârea plenarei arată că în domeniul automatizării, principala atenție trebuie să fie îndreptată spre trecerea de la automatizarea unor procese de producție izolate la automatizarea unor întregi întreprinderi. Totodată, plenara a adoptat hotărâri cu privire la elaborarea unui plan de introducere a tehnicii radioelectronice în toate ramurile economiei naționale. În anii septenalei vor fi create 50 de întreprinderi experimentale-model, cu folosirea celor mai noi scheme de automatizare.

O mare rezervă de accelerare a îndeplinirii sarcinilor planului septenal, a arătat plenara C.C. al P.C.U.S., este specializarea și cooperarea în continuare a întreprinderilor din diferitele ramuri ale economiei naționale. În rapoartele prezente plenarei, ca și în intervențiile participanților, s-au dat multe exemple despre avantajele specializării și cooperării. Președintele consiliului economiei naționale din Leningrad, de pildă, a arătat rezultatele obținute prin specializarea turnătorilor. În ultimii doi ani au fost închise 44 ateliere de tur-

nătorie mici, nerentabile și în același timp prin îmbunătățirea specializării s-a obținut o creștere a producției de 25.000 de tone. În anul curent, vor mai fi închise 20 de ateliere mici, dar producția totală a turnătorilor va crește cu 56.000 tone.

Având în vedere asemenea rezultate, plenara a luat măsuri pentru elaborarea unor planuri de dezvoltare a specializării și cooperării în industrie și construcții.

Este neîndoielnic că lucrările plenarei C.C. al P.C.U.S. din iunie 1959 vor da un nou impuls energiei și entuziasmului cu care oamenii sovietici luptă pentru accelerarea progresului tehnic în toate ramurile economiei naționale.

Ceea ce caracterizează actualul stadiu al dezvoltării științei și tehnicii Uniunii Sovietice este nu numai faptul că nivelul lor a atins și, în multe privințe, a depășit nivelul atins de cele mai dezvoltate țări capitaliste, ci și faptul că dezvoltarea vertiginoasă a celor mai noi ramuri ale tehnicii aduce Uniunea Sovietică în pragul unei adevărate revoluții tehnice. Iar aceasta creează condiții din cele mai favorabile pentru accelerarea procesului trecerii la societatea comunistă.

Ion Manu

Radioelectronica în acțiune...

Pavilionul radioelectronicii de la Expoziția realizărilor economiei naționale a U.R.S.S. Vizitatorii se îngrămădesc în fața ecranului de televiziune: are loc prima emisiune experimentală de televiziune în culori. Calitatea imaginii este pe deplin satisfăcătoare. Culorile sînt mai reușite decît acelea ale cinematografului în culori, la apariția lui

...În sala centrală a pavilionului se află expusă stația de emisie „Maiak” — o minune a timpului nostru. Stația este copia fidelă a celeia instalată la bordul celui de al treilea satelit artificial al Pămîntului lansat de Uniunea Sovietică. A trecut mai bine de un an de cînd stațiunea funcționează în cosmos fără întrerupere, cu toate că nu are nici o singură lampă. Un amănunt interesant: puterea emisă de sistemul de antene este mai mică decît o jumătate de watt, fiind aproape egală cu aceea a becului de la lanternele de buzunar. Perfecțiunea atinsă în construcția radioaparaturii permite recepționarea datelor chiar și numai cu o parte intimă din această energie.

Una din sursele de alimentare a stațiunii de emisie „Maiak” o constituie bateria solară, iar a doua — un acumulator de argint și de zinc. Acumulatorul intră în funcțiune automat, atunci cînd bateria nu mai lucrează sau oferă o tensiune mai mică decît are nevoie emițătorul. Semnalele stației de radio se schimbă în funcție de sursa de alimentare și datorită acestui fapt s-a stabilit că „Maiak” continuă să fie alimentat cu energie de către bateria solară. Bateria reprezintă un succes deosebit al științei și tehnicii sovietice.

...Într-o altă sală se află expuse numeroase aparate de radio și de televiziune. Folosirea semiconductorilor a influențat hotărîtor dimensiunile instalațiilor radiotehnice. Aparatul construit pe bază de semiconductori „Minsk”, foarte util acolo unde nu există surse de energie, este de aceeași calitate cu aparatele de dimensiuni mari, cu tuburi electronice obișnuite.

Mașinile pentru calcul matematic, belinografele, aparatele pentru radiomăsurători și pentru navigație fac parte din gama de produse variate ale radioelectronicii cu aplicații tot mai largi în cele mai diferite domenii de activitate.

Cum va arăta uzina fără muncitori

Uzina în care totul se face „de la sine” nu mai este de mult un vis irealizabil în Uniunea Sovietică. Ea a și fabricat milioane de pistoane pentru autocamioanele grele construite la Moscova și Gorki.

Dar acesta a fost numai primul pas spre automatizare. Pe vremea cînd colaboratorii Institutului experimental de cercetări științifice în domeniul construcției de mașini făceau acest prim pas se mai cunoșteau prea puține lucruri despre posibilitățile mașinilor electronice.

Astăzi, uzina automată a viitorului se conturează cu mult mai mare precizie. Munca nesfîrșitelor șiruri de mașin-unelte nu va mai fi coordonată de un mare număr de ansamble mecanice, blocaje, întrerupătoare și contacte, ci de o singură mașină electronică de calculat. Aceasta va transmite fiecărei mașini-unelte comenzile pentru operațiile ce trebuie îndeplinite și va fi informată despre mersul procesului de producție. Iar după ce, într-o clipită, va prelucra aceste informații, creierul electronic va transmite fără întârziere mașinilor-unelte noile dispoziții.

Se înțelege că o asemenea uzină nu va avea muncitori în accepția comună a cuvîntului. În cuprinsul ei vor lucra matematicienii programatori, care vor pregăti sarcinile de producție pentru mașini, tehnicienii cu înaltă calificare ce vor deservi mașinile și, în sfîrșit, muncitorii care vor veni în sprijinul mașinilor în caz de deranjamente, pe care ele nu le-ar putea repara singure.

Dacă am compara două pistoane fabricate într-o uzină automată sau doi rulmenți ieșiți de pe banda rulantă a atelierului

automat de la Uzina de rulmenți nr. 1 din Moscova, n-am izbuti cu nici un chip să găsim vreo deosebire, cît de neînsemnată, între ei. Aceasta este o realizare excepțională a tehnicii, care nu poate fi îndeajuns subliniată.

Uzina automată a viitorului va lucra după alte norme decît cele pe care le cunoaștem astăzi. Mașina electronică de calculat va fi ținută la curent cu cererile de piese de pe piață și le va produce neîntîrziat. Firește că acum abia îndrăznim să visăm la o asemenea organizare. Dar chiar și uzinele automate de astăzi pot să ne sîrnească, pe drept cuvînt entuziasmul.

Uzina automată de becuri din Uniunea Sovietică, deservită de trei muncitori, produce 30.000 becuri într-un schimb. Uzina automată de șasiuri pentru automobile produce 12.000 de șasiuri în 24 de ore, înlocuind munca a 18.000 de muncitori. Șase uzine automate de piine asigură, aproape fără ajutorul omului, cu piine proaspătă și aromată întreaga populație a Moscovei, iar fabrica automată de bomboane produce un milion de bomboane pe oră.

Viitorul este al mașinilor automate. În cursul actualului septenal, în U.R.S.S. vor fi construite, în conformitate cu cele mai moderne scheme de mecanizare complexă, 50 de întreprinderi experimentale. În viitorul septenal, asemenea uzine se vor număra cu miiile. Întreprinderile automate, funcționînd fără ajutorul omului sau ajutate de om într-o foarte mică măsură, vor deveni la fel de obișnuite ca telefonul automat sau automatul pentru vînzarea chibriturilor.

N. Ș.

Automatizarea — o problemă populară

((urmăre din pag. 3-a))

Automatizarea producției, mai ales în industria grea. De asemenea, în industria ușoară și alimentară. În Uniunea Sovietică, mecanizarea complexă și automatizarea sînt introduse, în primul rînd, în industriile cu condiții de muncă insalubre, primejdioase pentru om și în care munca manuală ocupă un sector important. Bineînțeles, aceste munci sînt mecanizate și automatizate fără a se ține seama de rentabilitatea economică, deoarece principalul scop aici îl constituie îmbunătățirea condițiilor de muncă. Automa-

tizarea este introdusă pe scară largă în întreprinderile în care procesul tehnologic este neîntrerupt.

Nivelul de automatizare atins la furnalele înalte (la încărcarea șarjelor, reglarea presiunii, temperaturii și umidității curenților de aer) a dus la o sensibilă creștere a productivității.

Automatizarea — etapă superioară

În ceea ce privește progresul tehnic, linia generală trasată de septenal prevede atingerea unei etape superioare, cu alte cuvinte terminarea mecarizării complexe a operațiilor de producție, trecerea de la automatizarea unor grupe de mașini și instalații la automatizarea complexă, la crearea unor ateliere și întreprinderi în întregime automatizate. O deosebită atenție va fi acordată în continuare mecarizării complexe și automatizării operațiilor care cer multă mîină de lucru în industria grea: siderurgia și metalurgia neferoasă, industria petrolului și gazelor, industria chimică, energetică și a construcțiilor mecanice, ca și în industria alimentară și ușoară. Pentru aceasta, știința și tehnica sovietică vor căuta căi noi, radicale, renunțînd la drumurile deja bătute. Astfel, în industria construcției de mașini, liniile automate erau folosite mai ales pentru uzinajului mecanic al pieselor, nerenunțîndu-se totuși la procesele tehnologice care necesitau pauze, opriri. Astăzi, ne orientăm spre folosirea pe o scară foarte largă a liniilor automate în care de la început și pînă la sfîrșit, uzinajul pieselor se execută fără întrerupere, piesa și mașina fiind într-o continuă mișcare. În acest sistem, transportul piesei și operațiile tehnologice sînt combinate.

Automatizarea complexă a producției, scopul nostru final, este o importantă sarcină științifică, tehnică și organizatorică. Și dat fiind că întreg poporul și-a asumat realizarea acestei sarcini, ea va fi îndeplinită într-un termen istoric foarte scurt.

Reportaj din secolul XXI

de M. Vasiliev și S. Gușcev

Perspectivile biologiei și agriculturii — Rolul cromozomilor — Muguri expuși radiației atomice — Mere de un kilogram — Obținerea sexului după dorință

organe ale corpului, feluritele secțiuni ale aceluiași cromozom exercită influențe distincte asupra organismului, a caracteristicilor și însușirilor sale. Asemenea secțiuni ale cromozomului se numesc **gene**.

Pentru fiecare specie biologică e caracteristic un anumit număr constant de cromozomi în nucleu. Dar și forma cromozomilor este constantă; în decursul mai multor generații ea nu e supusă nici unui fel de modificări perceptibile. Calitatea cea mai remarcabilă a cromozomilor este că sînt totdeauna împerecheați; în fiecare pereche, un cromozom se trage din mamă, iar celălalt din tată. Sînt legați între ei ca magneții.

Plantele de mîine

Pe lângă organismele diploide, cu cîte două garnituri de cromozomi în nucleul celulei, apar în natură destul de frecvent plante cu patru garnituri de cromozomi (așa numiți tetraploizi). Cercetîndu-se poliploidii, s-a constatat că sînt de regulă mai mari decît diploizii, că cresc mai repede, că au celule mai mari și că formează mai multe grăsimi, zaharuri, albumină și alte substanțe care sporesc adaptabilitatea plantelor la condițiile aspre ale vieții. Or, aceste însușiri ale plantelor îl interesează foarte mult și pe om...

În momentul de față omenirea își acoperă necesarul de alimente, în general, cu ajutorul speciilor izvorite din filiera unui proces natural de secole, precum și din selecțiune artificială. Vom fi însă peste puțin în situația de a folosi noi soiuri de grîu, obținute printr-o „restructurare” a celulelor nucleului.

Nu e mult de cînd s-a reușit, cu ajutorul geneticii experimentale, obținerea unui grîu cu 56 și 70 de cromozomi. Din anumite calcule teoretice a reieșit că este posibil să se cultive grîu cu un număr și mai mare de elemente structurale nucleare, și anume cu 84, 98, 112, 126 și 140 de cromozomi. Toate aceste forme ne vor sta, fără îndoială, la dispoziție încă în secolul acesta.

În secolul al douăzecișunu-lea vom reuși desigur să cultivăm soiuri de cereale cu o rezistență și mai mare la stricăciunile provocate de culcarea plantelor. Mecanizarea producției cere sorturi cu paiul rezistent, care să se mențină în picioare. Asemenea sorturi nu există încă la cele mai multe culturi. Metode noi vor înlesni totuși cultivarea lor. Se vor modifica și caracteristicile biochimice ale cerealelor, calitatea și componența lor chimică.

... Dar să ne întoarcem acum la poliploidie. Această metodă științifică progresistă face ca azi, de pildă în Suedia, vizitarea unor anumite livezi de fructe să devină o chestiune de-a dreptul primejdioasă. Da, nu glumesc. Căci dacă ar fi să vă cadă în cap un măr de un kilogram, sînt sigur că ați începe să vă convingeți de greutatea ipotezelor biologice. Or, asemenea mere au și început să fie cultivate.

Sau să luăm, de pildă, pepenele verde fără simburii... Cît

este de cînd existența lui era încă de domeniul basmelor? Astăzi, însă, asemenea pepeni verzi, uriași, dulci ca mierea și fără simburii, se cultivă pe o scară destul de mare în Japonia și în alte țări. Imi vine să compar acest soi de pepene verde cu un catir. Căci e efectiv un adevărat „catir vegetal”. Corcît din măgar și iapă, catirul este steril. Același lucru se întîmplă și cu pepenele verde fără simburii, produs din încrucișarea pepenului verde diploid cu cel tetraploid. În schimb, conține numai pulpă moale, comestibilă, sporită cu 30-40 la sută față de pepenele obișnuit. Pe socoteala cui? Pe socoteala împrejurării că, materiile nutritive nu se mai irosesc la simburii și coajă, ci sînt absorbite exclusiv de pulpa fructului.

După cîteva zeci de ani toți oamenii se vor delecta cu poame fără simburii: cireșe, prune și altele. Mărimea fructelor se va dubla aproape în cursul următorilor cincizeci de ani. În cursul unei jumătăți de secol! Pentru a înțelege întreaga mărje a actualei revoluții din biologie trebuie să ne amintim că omului i-au trebuit 50.000 de ani pentru a dubla mărimea bobului de grîu.

Poliploidia este un exemplu remarcabil despre revirimentul de la cantitate la calitate. Odată cu o anumită sporire a materialului nuclear (a cromozomilor) se produce pe cale absolut firească o modificare a însușirilor naturale de ereditate ale organismelor. Cultivarea de poliploizi dă posibilitate omului să creeze forme ce nu există în natură. Poliploidia este însă numai una din metodele de selecționare folosite de biologia modernă. Nucleele celulelor pot fi influențate și pe altă cale — cu ajutorul razelor radioactive — pentru a se modifica însușirile lor ereditare.

Ce poate face fizica

Pentru a modifica cromozomii din celulele vegetale, supunem razelor fie sămînța, fie chiar planta. În acest scop se instalează pe cîmp un tun cu cobalt radioactiv. Se mai poate, însă, — ca, de pildă, la meri și la alți pomi fructiferi — atirna de crengi mici aparate cu cobalt radioactiv, care trimite raze asupra mugurilor. Sub influența razelor alfa, beta și gama ale substanțelor radioactive, structura cromozomilor se modifică. E ca și cum ar fi tăiați în bucățele mici, pentru ca apoi să se unească la loc, adică să crească laolaltă. Îndată, însă, ce o particulă de cromozom își schimbă poziția sau un crîmpei de cromozom se lipește de altul, se produce o vizibilă modificare a eredității.

... Cu ajutorul energiei atomice s-a izbutit de pe acum să se cultive soiuri foarte productive de orz (cu o creștere a productivității de 15 la sută), precum și de muștar alb, de grîu, in, orez și alte plante.

Mascul sau femelă...

De cea mai mare importanță pentru știință și agricultură va fi, în deceniile următoare, metoda „reglementării” sexului a-

nimalilor. Metoda aceasta ne va da posibilitatea de a crește „la comandă” exemplare de sex masculin sau feminin, sporind astfel rapid numărul capetelor de vite, de păsări ș.a.m.d. Așa, de pildă, biologii au izbutit ca prin electrizarea unei soluții cu lichid seminal să despartă, în direcția celor doi electrozi, spermatozoizii care dau viață ființelor de sex masculin și feminin. În chipul acesta s-a creat posibilitatea de a utiliza, pentru fecundarea artificială, corpusculele seminale, despărțite unele de altele.

De regulă, noua celulă — germele unui nou organism — se formează prin contopirea nucleelor de sex masculin și feminin. Un asemenea organism cuprinde trăsăturile caracteristice, amestecate, ale tatălui și mamei. Se cunosc însă astăzi și contopiri de nucleu, obținute pe cale experimentală, care prezintă cu totul alte caracteristici. Astfel, savanții au reușit de exemplu să contopească două nucleu masculine, cultivînd în chipul acesta numai masculi. Tot așa se pot obține, după necesități, numai femele. Profesorul B. L. Astaurov a înregistrat aceleași succese, sub influența apei fierbinți sau a acidului clorhidric, la celule sexuale feminine, nefecundate, ale viermelui de mătase.

Biologii pot astăzi să separe progenitura după sexe într-un stadiu timpuriu de dezvoltare. Astfel, la crescătorile de păsări pui de o zi se pot separa în viitorii cocoși și viitoare găini. La creșterea viermilor de mătase s-a descoperit o metodă pentru stabilirea sexului în stadiul primar: în ou. Un genetician japonez a lucrat intens — douăzeci de ani! — la soluționarea acestei probleme. Iată și metoda lui: a supus niște fluturi razele Roentgen și cu ajutorul unei gene care determină o anumită culoare a oului, a fixat o parte a unui cromozom de un alt cromozom, de care depinde nașterea femelei. Dar o anexă atît de mare a avut drept urmare reducerea viabilității omizilor. A fost deci necesar să se recurgă la o nouă „intervenție chirurgicală”, adică să se îndepărteze părțile inutile cu ajutorul razelor Roentgen. În felul acesta s-a cultivat pînă la urmă o serie de fluturi care depun ouă de două culori — de obișnuita culoare cenușie, din care ies femelele, și de culoare albă, din care se dezvoltă masculii. Cu ajutorul unor fotoelemente, ouăle se pot clasa fără nici o dificultate. Dar de ce sînt necesare toate acestea? Pentru că masculii, la fel de bine hrăniți, produc cu 30 la sută mai multă mătase decît femelele. Adaptînd cultura viermilor de mătase numai la hrănirea masculilor, avem posibilitatea să sporim cu 15 la sută producția brută de mătase naturală. În anul 1956 au fost cultivate asemenea serii de viermi de mătase și în regiunile sovietice ale Asiei Centrale.

★

Iată așa dar ipotezele de ieri, ideile științifice de azi, cu care biologii pășesc spre ziua de mîine a științei. Ceea ce azi trece încă drept un miracol, va fi mîine un aspect cotidian. Marile eforturi ale miilor de biologi, care au început în secolul al douăzeciilea această revoluție vor rămîne, însă, neuitate,

Scrisori căt-re Svetlana...

Depart, la frontiera nordică a Uniunii Sovietice, înainte de un atac, în toamna lui 1944, un marinar a scris cîteva cuvinte pe o fotografie. Fotografia înfățișă o fetiță buclată, cu ochi mari, mirași, cu bonetică albă brodată de mîinile mamei. „Fetița mea, mă duc la luptă cu gîndul la tine și nu-mi voi cruța viața pentru ca generația voastră să aibă parte de fericire și libertate. Îi voi lovi fără milă pe dușmanii noștri — cotropitorii fasciști, Tatăl tău G. A. Kulaghin”.

Cuvintele acestea au fost un legămînt.

La 13 octombrie 1944, sergentul Ghennadi Alexeevici Kulaghin a căzut ca un erou în lupta de la Pencenga.

Tovarășii de arme au găsit în buzunarul comunistului Kulaghin fotografia fiicei lui, Svetlana, care avea pe atunci 2 ani și 4 luni.

Și fotografia fetiței buclate, cu ochi mari, mirași, a luat loc, alături de chipurile asprite în luptă ale marinarilor eroi, pe pereții muzeului Flotei nordului din Murmansk.

Nu de mult fotografia a căzut în raza vizuală a poetului Boris Sibireakov, care a fost profund impresionat de exponatul neobișnuit din muzeul de la Murmansk și a scris o poezie.

...Azi trebuie să ai șaptesprezece ani și nu mai semeni cu cea din fotografia Pe care am văzut-o în muzeul Flotei Nordului. Unde ești tu, Svetlana? Cum o duci?

La puțin timp după apariția poeziei în „Komsomolskaia pravda”, Svetlana Kulaghina a dat de știre, tot prin intermediul ziarului, zecilor de prieteni necunoscuți care se interesau prin scrisori adresate redacției de fiica marinarului-erou: „Sînt aici, la Harkov!”.

Svetlana se bucură din plin de viața fericită în numele căreia a căzut vitejește tatăl ei. E studentă, trîntoasă atît la învățătură cît și în activitatea obștească

„Dragii mei prieteni, viteji apărători ai patriei noastre dragi! — scrie ea. — Vă mulțumesc din inimă pentru amintirea lumii noastre pe care o păstrați tatălui meu care a iubit atît de mult poporul nostru și a fost atît de neînfricat în lupta cu dușmanii. Vă asigur că toată viața voi fi demnă de viteazul meu tată. A voastră Svetlana. Harkov. str. Maiakovski nr. 11. v. 79”.

Și din nou, sute de scrisori au pornit din toate colțurile Uniunii Sovietice spre adresa indicată. Fiicei eroului îi scriu mame cărora războiul le-a răpit copiii, soții cărora războiul le-a distrus căminul, copii pe care războiul i-a lăsat orfani. I se adresează simplu, ca unei bune prietene, îi vorbesc despre viața lor, despre munca lor.

„Îți doresc, Svetlana, ca în viață să nu cunoști nici o dată suferințele pe care le-a avut de îndurat generația mea” — scrie Svetlanei pensionara Elena Grițenko.

Scrisorile prietenilor Svetlanei sînt un patetic mesaj de pace.

I. S.

—Dacă ați ști — rosti profesorul Anton Romanovici Sebrak, membru activ al Academiei de Științe din Bielorusia sovietică — ce minunat lucru e să fii astăzi biolog și să te îndeletnicești cu o știință căreia i se deschide un viitor strălucit! Secolul al douăzeci-lea e numit de multe ori secolul fizicii și geologiei, pentru că în prima jumătate a veacului nostru s-au făcut importante descoperiri în domeniul fizicii nucleare și pentru că în a doua lui jumătate sînt iminente mari descoperiri biologice. Lucrul acesta este neîndoișos exact.

De fapt, descoperiri importante pe tărîmul biologiei au îmbogățit omenirea și în prima jumătate a secolului al douăzeci-lea, precum și în ultimii ani ai celui de-al nouăsprezecelea. Engels a considerat legea conservării energiei, dezvoltarea teoriei celulare și doctrina evoluționistă a lui Darwin drept cele mai mari descoperiri ale secolului XIX.

În secolul al XX-lea s-au descoperit metode pentru reconstruirea nucleului celulei, făcîndu-se un nou pas revoluționar spre pătrunderea în tainele vieții. În ce constă această descoperire?

...Ce este cu puțință azi

... În ultimii ani s-a putut aduna un bogat material bazat pe fapte, din care reiese că ereditatea organismelor depinde mai ales de nucleul celulei și nu de protoplasmă. Dacă adunăm într-o celulă nucleu și plasmă de specii diferite, se vor dezvolta vietăți care vor prezenta numai urme ale speciei din care provine nucleul. Asemenea încercări au fost făcute, de pildă, de către savantul sovietic B. L. Astaurov, și anume cu hibridi caracteristici plasmoneucleari de viermi de mătase din regiunea Ussuri. Numeroasele experimente întreprinse atît în U.R.S.S. cît și în străinătate au dus la aceeași concluzie: dacă ereditatea depinde în fond de nucleul celulei, trebuie să fie posibilă și o modificare a eredității prin modificarea nucleului celular. Dar este adevărat acest lucru?

Primele încercări care au răspuns la întrebarea de mai sus au fost experiențele efectuate la sfîrșitul secolului al XIX-lea, în laboratorul de botanică al Universității din Moscova, de către profesorul I. I. Gherasimov, care a reușit să cultive celule cu două nucleu, precum și celule fără nucleu. Celulele fără nucleu nu s-au divizat și au pierit după cîțva timp. În schimb, celulele cu două nucleu au crescut, iar activitatea lor de dezvoltare s-a desfășurat cu mai multă intensitate. Fenomenul acesta — înmulțirea elementelor structurale ale nucleului celulei, obținută prin intervenția omului — a fost numit ulterior poliploidie.

„Magneți” în nucleul celular

Și acum cîteva cuvinte despre cele mai importante elemente nucleare: cromozomii. Este vorba de niște corpusculi colorați, din care este practic alcătuit întregul nucleu al celulei. S-a constatat că cromozomii se compun din albumină și o combinație chimică foarte simplă (în comparație cu albumina). La fel cum anumite regiuni ale creierului nostru „reglementează” funcția diferitelor

SIBERIA 1959

Aerodromul de pe fundul mării • O nouă ofensivă mareașă • Cum se nasc legendele

Ca toți locuitorii Bratskului, directorul aeroportului cunoaște până-n cele mai mici amănunte dimensiunile barajului, capacitatea viitoarei hidrocentrale, știe cum va arăta orașul, mai precis orașele care se vor ivi pe aceste locuri unde până nu de mult era mai ușor să întinsești un urs decât un om. Parcă poți trăi la Bratsk fără să-l iubești cu patimă? Căci dacă nu-l iubești, de ce să-ți mai pierzi timpul acolo?

Clădirea aeroportului — o construcție mică de scinduri — pare mai curînd o casă de păpuși. Taiga inconjoară din toate părțile aerodromul, care i-a fost smuls de om palmă cu palmă. Directorul aeroportului ne explică: „Tot ce vedeți aici este provizoriu...“ De cite ori n-am auzit, în diferite colțuri ale Uniunii Sovietice, cuvintele acestea de care ne-am minunat atîta! Primele case construite la Selehovo sînt provizorii, drumurile care duc la Bratsk sînt provizorii, fabricile de beton și noile cartiere ale marilor orașe sînt provizorii, pînă și aeroportul din Simferopol este provizoriu. Acum douăzeci de ani, podul Saint-Louis din Paris s-a prăbușit în apă. În locul lui a fost construit un podet provizoriu pentru pietoni. Podețul acesta există și azi. O vorbă de duh spune că în Franța „durează ceea ce este provizoriu“.

În Siberia însă, ceea ce este provizoriu va dispărea curînd. Va dispărea de îndată ce va apărea ceva mai bun; iar aici „ceva mai bun“ nu se lasă mult așteptat.

Directorul aeroportului continuă să ne explice: „Adevăratul aerodrom, cu piste de decolare și aterizare din beton, clădirea mare a aeroportului, vor fi construite cu 35 kilometri mai încolo. Aici ne aflăm doar pe fundul mării“. Și-și înalță privirea, de parcă ar vrea să cuprindă suprafața învâlmurată a mării Bratsk.

Legende despre orașele scufundate pretind că, apa le-a înghițit ca să îplinească un blestem, sau ca să răzbune o crimă. Acum, omul care supune stihia apelor, folosind forța ei, îndreaptă el însuși apa acolo unde pînă nu de mult a construit. Pe ambele maluri ale râului, omul și-a croit drum prin stînci, taigaua a rămas în urma lui — dichisită, înfrumusețată, de parcă pe obrazul ei ar fi trecut o imensă mașină de bărbierit; omul împodobeste cu arcuiri de triumf intrările în orașele-santiere. Foarte curînd orașele acestea vor fi demontate și mutate în altă parte, iar pe locul lor se va ivi o lume nouă, subacvatică.

Scafandrii viitorului vor afla pe fundul mării Bratsk o cîmpie pe care și-a pus pecetea activitatea umană: drumuri, suprafața netedă a aerodromului.

Oamenii de aici au un trecut, pe care însă l-au trăit în altă parte. Locurile acestea n-au propriu-zis trecut. O profesoară foarte tină, aproape ca o fetiță, pe care am cunoscut-o în autobusul ce ne-ducea de la aerodrom la șantier, a profesat un singur an. A venit aici de la Ulan-Ude, aducînd pe șantierul hidrocentralei întreaga clasă. Azi elevii ei lucrează și urmează în același timp cursurile institutului tehnic. „Cine ar fi crezut acum cîțiva ani — mi-a spus ea — că francezii vor vizita Bratsk-ul?“ Fata avea dreptate. Francezii cunosc regiunea Irkutsk mai ales din vestitul roman al lui Jules Verne — „Mihail Strogoff“. În această carte călăul îi spune eroului, înainte de execuție: „Privește la toate acestea, privește!“

Deci, privește la toate acestea, francezule, privește cu ochii larg deschiși! Cine nu vede Siberia, construcțiile ei gigantice, nu va înțelege Uniunea Sovietică a anului 1959. Privește! Aici totul trăiește simultan în prezent și în viitor; iar viitorul vine uneori prea repede; statisticienii competenți au calculat că în actualul Bratsk se vor naște anual 300 de noi cetățeni. Dar această previziune exactă, fundamentată științific, n-a împiedicat oficiile stării civile ale tinărului oraș să înregistreze în cursul anului trecut 1.200 de noi născuți.

Aici prezentul se dizolvă repede în trecut, iar trecutul va lăsa moștenire viitorului doar drumurile și arcuiri

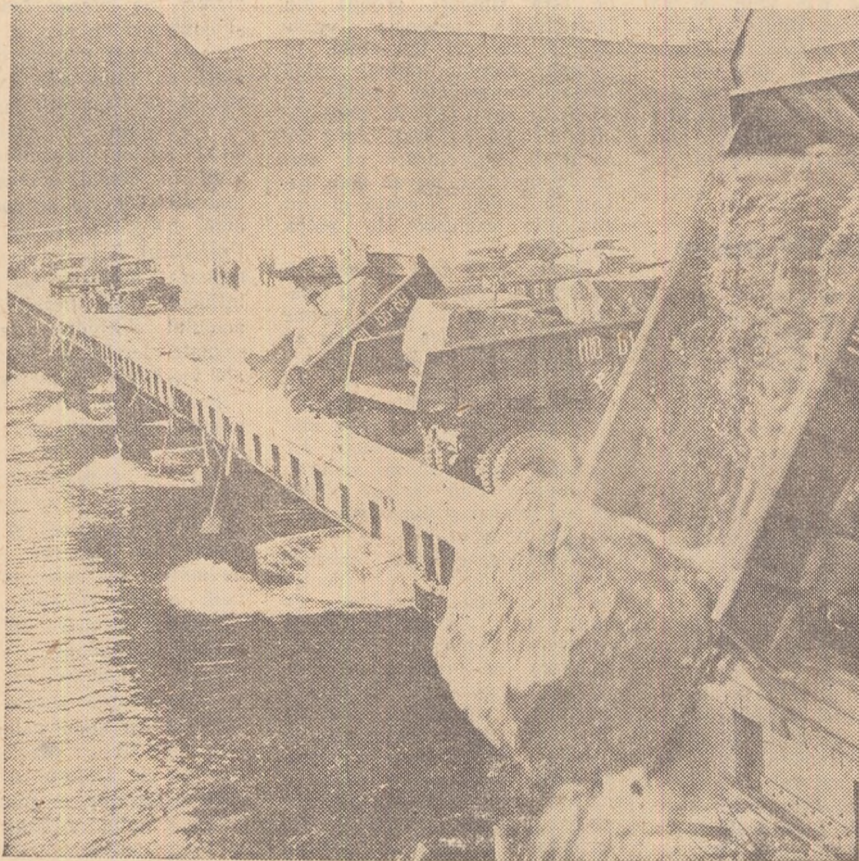
de triumf de pe fundul mării. Cînd un vizitator străin, animat de cele mai bune și laudabile intenții, îi întreabă pe oamenii sovietici despre trecutul lor, ei îi răspund deseori: „N-are rost să vorbim despre asta: trecutul e trecut. Să vorbim despre prezent, sau mai bine despre viitor“. E limpede de ce impetuosa înaintare spre viitor a oamenilor sovietici seamănă atîtea confuzii în Apus, în capetele — uneori luminate — care însă privesc îndărăt, spre ziua de ieri. Bratsk-ul e opusul Versailles-ului așa cum entuziasmul este opusul apatiei. În loc să-și piardă timpul pe aleile unui parc bătrîn, în așteptarea fantomelor, Bratsk-ul scrutează viitorul, manifestînd o nerăbdare crescîndă. Strada, frumoasă, cu spații verzi, pe care trebuie să le ocolești ca să nu calci mlădițele viitorilor copaci, este azi stăpînită peste stîncă învînsă. În aburul

nu vor să se supună. Da! Dar căror dușmani? Pustiurilor neroditoare, râurilor nepotolite, nisipurilor însetate, apelor leneșe!

Unii străini care vin în Uniunea Sovietică se strîmbă nemulțumiți văzînd pretutindeni afișe și lozinci care cheamă la pace. Și guvernele occidentale ar putea permite ca orașele lor să fie înfrumusețate cu astfel de afișe și lozinci. Dar atunci cum ar mai putea fi continuat „războiul rece“?...

Dar să revenim la Uniunea Sovietică. Aceste afișe și lozinci sînt doar o latură, una din mărturiile politicii pașnice a U.R.S.S. Pacea nu înseamnă inactivitate. Ca și limbajul pașnic al diplomației sovietice, limbajul ziaristului venit pe șantierul de la Bratsk este cit se poate de semnificativ.

Aici are loc un război caracteristic Uniunii Sovietice, un război care co-

Angara cea năvalnică a fost demolită de om.

albastru al depărtării se deslușesc insule — ca în tabloul lui Leonardo da Vinci. Mi s-a spus că strada aceasta frumoasă se va numi bulevardul Primorski. În oraș va exista și un club al marinarilor.

Aici totul îl slăvește pe om și-l aduce la disperare pe ziarist. Imaginați-vă în ce situație s-ar afla un cronicar care, primind sarcina să scrie despre ultima creație a modelului pariziene, s-ar apuca, să descrie rochia străbunicii sale! Într-o situație aproape identică s-ar afla și ziaristul care ar scrie mîndru: „Am văzut coloane de mașini de 25 de tone care transportau și aruncau în Angara pietroaie uriașe. În curînd batardoul va atinge înălțimea unui pod care...“ Pînă cînd articolul să apară, fraza aceasta va fi îmbătrînită. Pînă va apărea ceea ce scriu eu acum, Angara va fi zăgăzuită. Sînt încredințat că articolele despre Siberia îmbătrînesc înainte să apară. Cînd am fost la Bratsk un inginer din conducerea șantierului a cerut să se mai verifice o dată la fața locului datele despre mersul lucrărilor ce-i fuseseră comunicate; nici chiar lui nu-i venea să creadă că totul se desfășoară într-un ritm atît de rapid!

În aceeași zi am văzut un camion pe cabina căruia erau scrise cuvinte belicoase. „Te vom învinge, Angara!“

Ofer posibilitatea adversarilor mei să strige că aceste cuvinte „provocatoare“ confirmă tendințele războinice ale U.R.S.S., că oamenii sovietici își impun legile lor dușmanilor care

respunde esenței orînduirii ei. Aici e Stalingradul celui de al doilea Mare Război pentru Apărarea Patriei.

Cîmpul de luptă se întinde pe pîrînișul unei stînci masive, care va fi inundat și pe care mai zac ici-colo, ca niște cadavre, trunchiuri de copaci. Taiga s-a retras învînsă. Șirurile de copaci din depărtare sînt armatele care fug în derută. Pe ușile instituțiilor, pe pereții caselor, pe panouri speciale sînt afișate rezultatele operațiilor care au loc în cursul zilei — comunicatele Marelui Stat Major. Comunicatele trec în revistă trofeele capturate: ce rezerve de piatră există (mult mai mult decât prevede planul I), cu cîți metri a înaintat batardoul. Navele flotei de pe Angara patrulează pe lângă țarm. Geneștii aruncă în aer fortărețele dușmanului. Tanchiștii stau la volanul buldozerelor. Brigăzile din schimburile următoare sînt batalioanele de rezervă. Grădinile de zarzavat și ogoarele, fermele de păsări, țîn de intențență.

Am vizitat colțul roșu al unui cămin muncitoresc. Un băiat vesel, care s-a așezat cu prietena sa pe singurul scaun liber ca să ne explice cum s-a desfășurat prima bătălie, s-a sculat la un moment dat și a început să schițeze pe podea planul operațiilor: aici e malul, aici am făcut spărturi în gheață și am început să ridicăm barajul, aici era să mă-nec cînd Angara a trecut la atac...

Pentru toți cei peste douăzeci și cinci de mii de muncitori, în majoritate tineri, Uniunea Sovietică este hinterlandul unde șase sute de uzine lucrează pentru Bratsk, pentru front!

De altfel, această ofensivă este generală. La Bratsk are loc doar colitura

botăritoare, bătălia cea mai crîncenă.

Convorbirea cu directorul aeroportului a avut loc în biroul său, dar tot timpul am avut senzația că ne aflăm în cabina unui nou „Nautilus“. Directorul ne-a vorbit nu în limba rusă, ci mai curînd în limba sovietică, comunisă Prin „limba comunistă“ înțeleg o limbă inspirată, a cărei gramatică nu face diferență între timpul prezent și viitor.

Șoferul care ne-a pîmbat cu mașina prin capitala Ucrainei a numit unul dintre raioanele ei — Darnița — „cel de al doilea Kiev“. Și a adăugat că cele două orașe, care se întind pe ambele maluri ale Niprului, vor fi ca Buda și Pesta despărțite de Dunăre. Șoferul acesta a luat parte la luptele pentru eliberarea Ungariei. Vizitînd cartierele noi care alcătuiesc acest „al doilea Kiev“, am văzut pe un șantier un panou de lemn ce anunța că cinematograful panoramic va fi construit la sfîrșitul... acestui an.

Da, limba comunistă este limba eroică a războiului care se poartă aici pretutindeni, și al căruia țel este cucerirea viitorului. Despre ofensiva Uzbekistanului împotriva desertului se poate vorbi numai în termeni militari. Valea Ferganei înaintează mereu, pustiul se retrage, capitulează necondiționat, iar învingătorii îl fertilizează. Un strateg din Leningrad mi-a povestit că orașul și-a creat șase puncte de sprijin — șase raioane de construcții noi. Unul dintre ele tocmai atinsese linia frontului. Acum — a continuat el — trebuie să ocupăm teritoriul dintre aceste puncte avansate, să construim noi cartiere de locuințe și să facem legătura între grosul forțelor orașului și avangardă...

Demult de tot, cînd primul detașament de cazaci a ajuns pînă la locurile unde se află acum vechiul Bratsk, comandantul a dat în numele țarului poruncă să se construiască aici o fortăreață. Pe zidul ei s-a păstrat o inscripție: „Senka a venit aici să-i supună pe mușici și să strîngă birul“. Constructorii barajului de la Bratsk vor scrie pe zidul de beton: „Oamenii sovietici au venit aici să supună rîurile și să strîngă într-un mîunchi forța lor“. Acesta este „imperialismul roșu“!

Repet: în toate cele patru puncte cardinale Uniunea Sovietică vorbește omenirii în limbajul păcii. Pe cel războinic îl folosește doar pentru construcția ei pașnică, internă, în marea ofensivă pentru transformarea țării. Faptul acesta dezvăluie și mai profund esența socialismului.

Nu trag speranță să-l conving de acest lucru nici măcar pe bancherul cel mai obscur. Din punctul său de vedere, el ar săvîrși o mare greșală dacă ar crede că această ofensivă se va termina numai cu înfrîngerea Angarei, numai cu înfrîngerea pustiului Kara-Kum.

Marile bătălii nasc eroi legendari. Despre noile legende ale Siberiei noi, aș putea scrie o carte întreagă. Numai că o astfel de carte trebuie scrisă, după mine, în vers alexandrin.

Cred că Bratsk-ul are mai multă nevoie de poeți epici decât de romancieri. Ei i-ar cînta pe primii cinci cavaleri ai speranței care au venit în sătucul bătrîn, pierdut în taiga: directorul șantierului, locțiitorul său, locțiitorul inginerului șef, un mecanic și șeful batardoului, care ne-a relatat toate acestea. Ar povesti cum cei cinci cavaleri au tăiat primii copaci, au construit un „turn“, s-au urcat în el și au privit de acolo taigaua necuprinsă, care foșnea amenințător.

Ar povesti copiii cum comsomoliștii veniți în taiga să construiască linia de înaltă tensiune, au îmblinzit un ursuleț și l-au învățat să desfacă bobinele de cablu. Ar cînta faptele prietenului meu, inginerul Saburov, care a zburat cu elicopterul deasupra Angarei pentru a cerceta ghețurile și a fost nevoit să aterizeze pe o insulă pustie și greu accesibilă.

Ei ar făuri o legendă mai frumoasă decât legenda pietrei fermecute: legenda despre Angara care a fost transformată în sclavă de hidrocentrala de la Irkutsk și care contribuie la propria ei supunere. Ar da cuvîntul inginerului care în tinerețea lui comsomoliștii a construit orașul Komsomolsk-pe-Amur, iar acum îl conduce pe comsomoliștii care construiesc hidrocentrala de la Bratsk.

În primele pagini ale romanului său „Lourdes“, Emile Zola descrie trenul care-i aduce din toate colțurile pămîntului pe bolnavii ce cred în minunea tămăduirii. La Bratsk, trenurile aduc din toate colțurile Uniunii Sovietice comuniști, comsomoliști, tineret — cel mai sănătos tineret din lume. Tineretul acesta crede și el în minuni, crede în minunea certitudinii, pe care o poate face doar omul. Toate acestea le-ar cînta poezii epici. Dar voi, poeți lirici?

André Wurmser

OGLINDA FERMECATĂ

Vorbeam în articolul trecut despre unele modalități artistice ale documentarului sovietic. Itinerariile, toate porneau de la aerodromul cinematografic de pe Lihov Pereulok. Mai sînt însă și alte modalități — le-aș numi pur și simplu tehnice, dacă nu le-ar include, în ace-

pii ale sunetului stereofonic, te vestesc parcă și ele că ai intrat într-un cinematograful neobișnuit. Emoția sporește în clipa în care, dînd ochii cu ecranul construit în arc de cerc, constăți neobișnuitele-i dimensiuni.

Și, deodată, o voce. Intorci fără voie capul în toate părțile. Din toate părțile, vocea; de jur împrejur, de sus, de jos, îți vorbește cineva care te vede perfect, care îți se adresează ție, parcă numai ție, și tu nu-l vezi. Vocea, o voce caldă, bărbătească, îți furnizează detalii tehnice, anunțîndu-te că te afli în cel mai mare cinematograful cineramic din lume. Reții dimensiunile ecranului, gigantice într-adevăr: 31x11 metri. De la inaugurarea cinematografului, consultația tehnică e servită la începutul fiecărui spectacol.

Am avut prilejul să vizionez cel de-al doilea film turnat special pentru acest cinematograful, film intitulat „Oglinda fermecată”. Pornind de la vestitul basm cu același titlu, regizorii și operatorii — avînd și ajutorul desenului animat — ne plimbă de-a lungul a patru povești contemporane. Nu le voi istorisi aici. Mai mult însă pentru a înțelege forța cu care acționează imaginea cineramică asupra spectatorului voi aminti doar că prima poveste ne poartă în împărăția ghețurilor arctice și în peisajul de o măreție sălbatecă al Siberiei, adușă la viață de constructorii temerari ai comunismului; a doua poveste ne transportă pe un aeroport, printre celebrele „Tu”-uri, iar de aici pe scena Teatrului Mare, ceea ce ne prilejuește s-o admirăm pe — fără adjectiv! — de prisos! — Galina Ulanova în „Lacul lebedelor”; a treia poveste se intitulează „chinezescă” și e un reportaj de o mare frumusețe și expresivitate, luat în țara celor 600 de milioane de eroi; în sfîrșit, ultima, ne aduce pe străzile Bruxelles-ului, în forța mării expoziții mondiale de anul trecut. Tot filmul — în culori.

Iar acum: ce este cinerama? S-ar putea răspunde: pătrun-

derea spectatorului în acțiunea filmată. Ecranul fiind în formă de arc de cerc, cuprinzîndu-ne înbrășișindu-ne parcă, odată cu sunetul stereofonic, senzația de viață, de autentic, e desăvîrșită. Proiecția se realizează cu ajutorul a trei aparate, — deci trei imagini care se contopesc, pe ecran, într-una singură. Aflați într-o troică, zburăm pe cîmpurile întroienite și fără sfîrșit parcă. La cîșturi, senzația fiind atît de puternică, ne agățăm involuntar de fotoliul nostru de spectator înaintăm în taigaua siberiană odată cu mașina care taie copacii seculari: la volanul mașinii, noi sîntem aceia care

nică, oferindu-i spectatorului senzații cu adevărat unice, pare o veritabilă „oglină fermecată”

Cea mai nouă dintre arte, cinematografia își etalează astfel o inedită gamă de posibilități — care, printr-o valorificare tot mai generoasă și mai largă în experiment — vine în ajutorul reținei omeneste, fiindu-i de ajutor întru o tot mai vastă cunoaștere a lumii.

Cinematografia, — cea mai nouă dintre arte! Pînă mai ieri, cinerama părea încă ultimul și cel mai senzațional cuvînt al tehnicii. Și iată astăzi, o soră mai tinără — circorama — vine s-o depășească, uluindu-l pe spectator prin perspectiva aproape nelimitată de cuprindere a vieții de care i-o oferă ecranul circular. De jur împrejur viață! O stradă, o grădină, un meci de fotbal, o plimbare în adîncul apelor și o altă înălțime a cerului și multe altele — toate văzute prin prizma unghiului total de 360 grade.

Mi-amintesc entuziasmul cu care l-am văzut pornind la treabă pe creatorii de pe Lihov

nou capitol al celei mai noi arte. A scos o hîrtie și un creion, așternînd formule, cifre, unghuri, toate avînd un numitor comun: celebrul pi er pătrat, latul tuturor cercurilor din lume. Firește și al acestui viitor cerc cinematografic...

În curtea studioului în fața trecătorilor pe care discutăm, și-a făcut deodată apariția o limuzină „ZIS” Besarabov mi-a arătat cu mîna acoperișul mașinii. N-aș fi putut bănui niciodată la ce ar putea sluji cele 11 aparate de filmare, de un tip cu totul special, care „priveau” și recepționau totul de jur-împrejur. Dacă vrei, un fel de aspirator... de imagini. Mașina a fost imediat înconjurată de către o mulțime de curioși și a început pe loc să se înfiripe un pasionant colocvii tehnic.

— Peste 20 de uzine sovietice au lucrat și lucrează pentru perfecționarea aparatului filmului nostru. Vestii Tuvolev și Iakovlev se ocupă în persoană de adaptarea obiectivului cinematografic de circoramă pentru filmările din avion și helicopter. Încă n-am pornit filmările dar a și început să se construiască

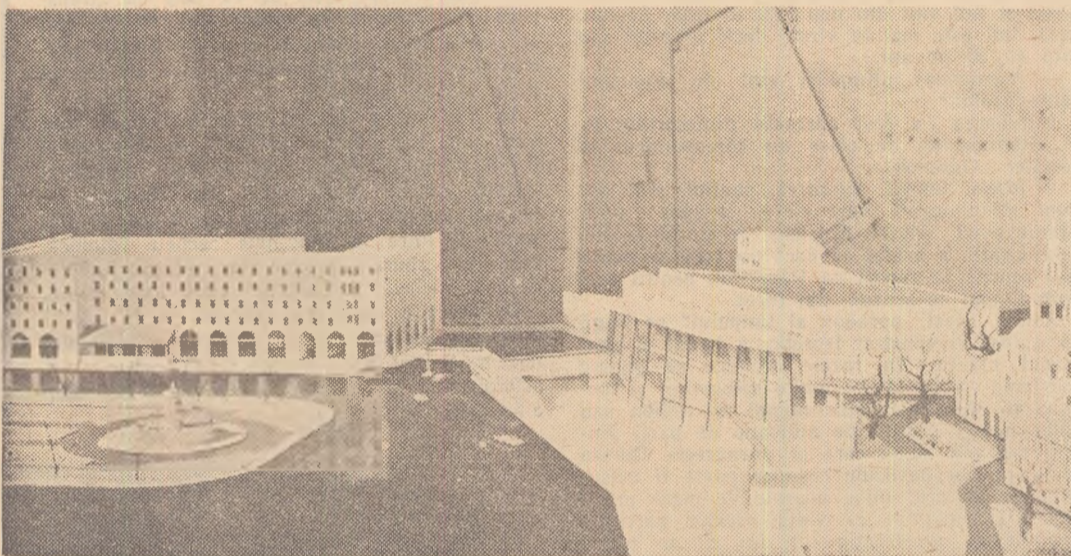
Un nou capitol al celei mai noi arte

eași măsură și pe cele artistice. Părăsim însă, odată cu noile modalități, aerodromul de pe Lihov și poposim într-un alt colț al Moscovei: bulevardul Tvetnoi, în apropierea intersecției cu Sadovoie Kolto. Un loc cunoscut de toți moscoviții. Aici se află, înconjurată din toate părțile de afișe viu colorate și pancarte atragătoare, clădirea nu prea înaltă a cercului Serile, trotuarul din față forfotește de lume. Briuri de lumini, șiruri de taximetre, tradiționalul „n-aveți un bilet în plus?”

Cam de un an însă circuitul își împarte gloria și popularitatea acestui colț al Moscovei cu un alt lăcaș de cultură, mult mai arătos și mai încăpător, ridicat ca un catarg de piatră chiar lângă nu prea înaltă clădire care-l anunță cu litere mari pe celebrul Kio. Catargul de piatră, a cărui bază e formată din șiruri lungi de ferestre, adevărate vitrine, care înconjoară jur-împrejur, catargul, lăsînd să se vadă la anumite ore și ruri nesfîrșite de oameni ce urcă sau coboară scări, nu este altceva decît construcția originală, modernă a marelui cinematograful „Mir” Cuvîntul, care nu mai trebuie tradus numeroșilor străini care vin într-aici, se repetă de vreo șase ori, ca o diademă de neon ce vestește de departe și de la o aprecieabilă înălțime o prezentă inedită și atragătoare. În acest aspect arhitectonic, contrastant cu restul clădirilor alinate bătrînește de-a lungul bulevardului Tvetnoi, dă o notă aparte de „casă a minunilor”

Și este cinematograful „Mir” — o casă a minunilor. Dar să nu ne grăbim, pentru că e o adevărată plăcere să parcurgi, pe îndelete, etapele pînă la spectacolul propriu zis. Holul în care pășim este imens, luminat fluorescent, un loc optim de așteptare. Inghesuială nu există din simplu motiv că acest parter este exact de dimensiunile sălii de spectacol care se înalță deasupra-i. Dacă n-ar avea formă rotundă, s-ar putea juca și fotbal aici. Dar și așa — în pofida coloanelor — s-ar putea construi cel puțin două-trei terenuri de volei.

Dar soneriile ne invită în graiul lor insistent, să urcăm spre etaj, în sala de spectacol. Rar o sală ca aceasta, în care din orice loc, dar absolut de oriunde să poți avea o vizibilitate perfectă. Impresia de mărire, conjugată cu aceea de pantă, îți dă sentimentul unui amfiteatru în aer liber. Pe scaunele tapisate iau loc mii de oameni dar nici o clipă n-ai senzația de strîmt, de inghesuială. Așezat pe locul tău, te afli parcă instalat într-un fotoliu comod, ca acasă. De jur-împrejur, câteva găuri în pereții special construiți, după anumite princi-

Macheta cinematografului panoramic cu 6.000 de locuri care se va înălța în piața Sverdlov din Moscova

ne croim drum, trecînd cu șenilele peste trunchiuri. Sub șenile, sub noi adică, răsună zgomotul sec al crengilor. De undeva, la o vîntătoare, apar cîinii. Ei nu se văd încă în cadru, dar îi auzim lătrînd în depărtare, din ce în ce mai puternic, iată-i, se apropie, se apropie. Brus, parcă țîșniți din sală, ogarii năvălesc pe ecran. De genul acesta sînt senzațiile. Cîteva, dintr-un buchet întreg. Nu numai filmul ca atare, dar însăși modalitatea aceasta teh-

Pereulok, pe maeștrii documentarului sovietic. Aveau să dea viață primului film de circoramă în condiții perfecționate la cel mai înalt nivel al tehnicii mondiale. I-am văzut creînd. Operatorul Besarabov, dezvăluindu-mi în acea dimineață de primăvară principiile noului „ochi cinematografic”, îmi părea un copil mare — conștient de răspundere și fericit totodată: se pregătea să dea primul tur de manivelă, echivalent cu înscrisura primei fraze dintr-un

că la Expoziția unională, noua sală destinată anume proiecției acestui gen de filme. Procură-ți de pe acum biletul — mi-a mai spus, glumind, operatorul Besarabov. Apoi chemat de cineva, a dispărut în mulțimea curioșilor care înconjurau mașina.

După cum lesne îți închipui, cititorule, abia aștept premiera. Vom citi împreună, cu nesăț, primul reportaj, prima cronică

Victor Vintu

NEW YORK, 30 Iunie...

Expoziția realizatărilor Uniunii Sovietice în domeniul științei, tehnicii și culturii care s-a deschis la New York la 30 iunie a.c., este un eveniment important în viața uriașei metropole din emisfera occidentală.

Intr-adevăr, prin forța împrejurărilor, americanii erau insuficient și unilateral informați despre Uniunea Sovietică. Și iată că grație expoziției de la New York, poporul american are posibilitatea reală de a face mai bine cunoștință cu Uniunea Sovietică, de a se familiariza cu realizările ei.

Expoziția prezintă concret progresele făcute de poporul sovietic în domeniul științei, tehnicii și culturii, în ridicarea nivelului de trai, precum și perspectivele dezvoltării economice și culturale a țării, prevăzute de planul septenal.

Expoziția ocupă o suprafață de aproape 15.000 m² și se compune din nouă standuri principale, din care jumătate sînt consacrate științei, energiei atomice, radioelectronicii, industriei

și agriculturii, iar restul realizărilor dobîndite pe tărîmul educației, sănătății publice, culturii, construcției de locuințe și nivelului de trai al poporului sovietic.

Un stand al expoziției furnizează vizitatorilor principalele date privind Uniunea Sovietică: organizarea politică, teritoriul, populația. Documentele expuse arată cum a fost posibil ca această țară, odinioară una din cele mai înapoiate din punct de vedere economic și cultural, să devină, sub puterea sovietică, una din cele mai înaintate din lume. Tot aici este înfățișată prietenia și egalitatea în drepturi a popoarelor Uniunii Sovietice, cărora Marea Revoluție Socialistă din Octombrie le-a deschis posibilități nelimitate de dezvoltare. Progresele dobîndite pe tărîmul schimburilor economice, culturale și comerciale cu celelalte țări sînt de asemenea bogat înfățișate.

Un loc de frunte în cadrul expoziției, îl ocupă prezentarea progreselor făcute de știința sovietică în direcția studierii spațiului cosmic și a soluțiilor problemei ridicată de viitoarele „călătorii” interplanetare. O deosebită atenție este acordată de asemenea și celorlalte

ramuri științifice și tehnice — și acestea nu sînt puține — de care se ocupă savanții sovietici, precum și cercetărilor întreprinse în domeniul automatizării complexe și telemecanizării operațiilor de producție. În același timp sînt prezentate progresele făcute în biochimie, biologică, microbiologie și fiziologia omului, explorările din Arctica și Antarctica, realizările oceanografiei sovietice. Un loc important îl ocupă și activitatea istoricilor, etnografilor și arheologilor.

În standul consacrat energiei atomice, obiectele expuse îi ajută pe vizitatori să-și formeze o imagine concludentă despre marea atenție care se acordă în Uniunea Sovietică folosirii atomului în scopuri pasnice.

Sînt prezentate de oildă, intensă activitate depusă în vederea controlării reacțiilor termionucleare, perspectivele energiei atomice, folosirea izotopilor în tehnică, medicină, biologie și agricultură.

Multe exponate oglîndesc realizările industriei grele, siderurgiei, construcția de mașini și mașini-unelte, industria cărbunelui și petrolului, energetica, construcția de mașini agricole

Turismele premiate în 1958 la expoziția de la Bruxelles vor interesa, desigur, în egală măsură și pe vizitatorii americani. Printre automobilele expuse citez mașina ZIL-111, unul din produsele uzinei Lihaciov, Ceatka și Volga fabricate de uzinele Gorki și Moskva 47 și 423 aparținînd uzinei de mașini de mic litraj din Moscova.

Nu-i de fel ușor să vorbești despre toate exponatele de care te prezintă Uniunea Sovietică la expoziția de la New York. Un lucru e însă cert: vizitatorilor americani ai expoziției li s-au pus la dispoziție multe lucruri interesante care să-i ajute să înțeleagă dorința poporului sovietic de a colabora, de a dezvolta schimburile economice și culturale cu poporul american.

Nu încapă înăuntru, expoziția sovietică de la New York și expoziția americană de la Moscova vor contribui la apropierea popoarelor celor două țări și vor servi la întărirea păcii în întreaga lume.

Mihail Nesterov

președintele Camerei de comerț a U.R.S.S.

Poate să depășească fiul vârsta tatălui?

— Evoluția timpului în spațiile interplanetare —

Tatăl a plecat într-o călătorie foarte lungă. Cineva i-a arătat fiului, de 6 ani, o stea strălucitoare aflată undeva pe cer, spunându-i: „Vezi aceea e steaua Vega din constelația Lira. Tată tău zboară spre această stea”. Apoi i s-a atras atenția copilului asupra unei alte stele, foarte mici. Aceasta se îndepărta tot mai mult de Pământ. „Este nava interplanetară a tatălui tău” — i se explică.

Dacă fiul, cu ochii săi de pământean, ar fi putut să-și privească în clipa aceea tatăl, fără îndoială că ar fi izbucnit într-un hohot de ris. Apariția ar fi semănat cu aceea dintr-o oglindă deformantă. Corpul tatălui se închiricise, părea turtit și devenise așa de greu încât ar fi putut sparge dușumeaua locuinței lor.

Toate acestea le-ar fi văzut dacă și-ar fi privit tatăl aflat în nava interplanetară, de aici, de pe Pământ. Dacă fiul ar fi stat însă alături de tatăl său, în aceeași navă, l-ar fi văzut așa cum îi apărea în fiecare zi.

...Timpul trecea. Într-o zi pământeni au văzut o navă apropiindu-se cu viteză uriașă. Tatăl și fiul sînt din nou față în față. Acuma, însă, fiul este mai în vîrstă decît propriul său tată cu 20 de ani.

— Asemenea întimplări sînt de domeniul fantasticului?

Intrebarea i-a fost adresată profesorului K. P. Staniukovici de către un corespondent al revistei „Ogoniok”.

— Masa, timpul, mișcarea, spațiul, sînt noțiuni strîns legate între ele — a spus prof. Staniukovici. Albert Einstein, creatorul teoriei relativității, a arătat că dacă un corp se mișcă mai repede în raport cu Pământul, pentru acel corp timpul se scurge mai încet.

Astăzi, acest „paradox al timpului” pe lângă că a fost demonstrat teoretic, a trecut și examenul practic. În razele cosmice se găsesc particule foarte mici, numite mezomi-pi și mezomi-mi. Aceștia trăiesc numai un milion sau chiar numai o sută de milioane de părți dintr-o secundă, după care se dezagregă. Durata vieții acestor particule cosmice poate fi măsurată cu ajutorul unor aparate de mare precizie. S-a constatat că viața acestor particule depinde de accelerația lor. Cu cît se mișcă mai repede în raport cu Pământul, cu atît trăiesc mai mult timp. Putem afla transformarea evoluției timpului și cu ajutorul sateliților artificiali ai Pământului lansați pe orbita eliptică alungită.

— Omul va fi supus și el aceluiași legi ca și particulele cele mai mici?

— Fără îndoială, deoarece și omul este alcătuit din aceleași particule elementare ale materiei. Masa corpului depinde de viteza cu care se mișcă acesta. De aceea tatăl de pe nava cosmică i-a părut atît de voluminos fiului aflat pe Pământ. Iar dacă racheta s-ar opri dintr-o dată, atît nava cît și omul s-ar desface în particule mici și ar dispărea, transformîndu-se într-un flux de radiație dură. Se creează impresia că masa corpului „dispăre”. De fapt, ea se transformă în energie, o altă formă de existență a materiei.

— Ce mijloc de „transport cosmic” vor folosi primii astronauti?

— În această privință se pot face deocamdată numai presupuneri. Probabil că prima brazdă cosmică, dacă ne putem astfel exprima, o va săpa racheta cu combustibil lichid. O rachetă cu mai multe trepte va putea să zboare, de pildă, pînă la planeta Marte și înapoi. Aparatele cibernetice vor înregistra observații interesante pe care le vor transmite apoi pe Pământ. Dar rachetei cu combustibil lichid nu-i sînt accesibile viteze destul de mari.

În ultimii ani, fizicienii au descoperit antimateria, adică materia ale cărei particule au sarcină opusă sarcinii particulelor obișnuite ale aceleiași mase. De pildă protonul are sarcină pozitivă, în timp ce antiprotonul are sarcină negativă. Antiparticulele și particulele se „urăsc” unele pe altele și duc în permanență o luptă „pe viață și pe moarte”. Ciocnindu-se, ele explodează într-o clipită. Explozia degajă o cantitate colosală de energie, de sute de ori mai mare decît energia emanată în urma reacțiilor termonucleare. Dacă am putea controla această degajare de energie, atunci fotonii, mezonii și alte particule elementare care iau naștere în momentul ciocnirii materiei cu antimateria, ar fi aruncate din camera de combustie a rachetei într-o singură direcție, întocmai ca și gazele dintr-un motor cu reacție. Pe aceasta se bazează principiul rachetei fotonice.

— Cum se va efectua zborul spre stele?

— Zborul spre stele se va face cu „transbordări”. Oamenii de știință din diferite țări au elaborat nenumărate proiecte pentru „rachetodromuri” extrapămîntene, care să fie tot niște sateliți artificiali.

De pe Pământ, startul poate fi luat cu ajutorul unei rachete „obișnuite” cu combustibil lichid și numai dincolo de limitele atmosferei terestre să fie „declanșată” una atomică, iar la zeci de mii de kilometri depărtare de Pământ să intre în funcțiune racheta fonică, care va zbura aproape cu viteza luminii. Această rachetă „combinată” va fi foarte mare.

De aceea e mult mai probabil că în locul navei cosmice se va folosi unul din sateliții planetelor Saturn sau Jupiter, sau oricare alt asteroid. Pe aceștia se va transporta din timp antimaterie și se va construi motorul.

Un important congres medical

Prof. dr. O. Sager

Membru corespondent al Academiei R.P.R.

Cel de-al IX-lea congres național de fiziologie, biochimie și farmacologie s-a ținut anul acesta la Minsk. Este o tradiție în Uniunea Sovietică ca acest congres, care se ține periodic la răstimp de patru ani, să se desfășoare într-o capitală a uneia din republicile Uniunii Sovietice. La acest congres au luat parte peste 1.500 de cercetători din diverse institute de pe teritoriul Uniunii Sovietice. Au participat, de asemenea, și delegați din țările de democrație populară.

Deschiderea congresului a avut loc în palatul Operei, în prezența guvernului R.S.S. Bielorusie și a numeroșilor oaspeți. După cuvîntarea de deschidere a prof. Bulișhin, directorul Institutului de fiziologie și președinte al Comitetului de organizare a congresului, asistența a ascultat cu viu interes raportul prezentat de V. V. Parin, și V. N. Cernigovski asupra „Perspectivelor fiziologiei cosmice”. Pe baza materialului obținut cu ocazia lansării sputnicilor și a sateliților artificiali, autorii au putut trage concluzii asupra biologiei cosmice și asupra posibilităților de zbor interplanetar al animalelor și chiar al omului.

Însemnătatea problemelor abordate s-a desprins și din simpoziunile consacrate celor

și din grupe de celule din substanța reticulată a trunchiului cerebral. Pe temeiul datelor obținute, prof. P. K. Anohin infirmă teoria potrivit căreia prima legătură temporară a reflexului condiționat s-ar face la nivelul nucleelor nespecifice ale thalamosului, așa cum credea Gastaut.

La acest simpozion a fost invitat și conducătorul delegației romîne, care a susținut raportul său asupra morfofiziologiei substanței reticulate. Delegatul român a demonstrat pe baza datelor obținute prin metode de electrofiziologie, pe bază de date anatomice, și de reflexe condiționate că substanța reticulată poate transmite la scoarța cerebrală excitații sensitivo-sensoriale chiar cînd toate căile specifice pentru transmiterea acestor excitații sînt suprimate. Delegatul român a mai demonstrat că aceste excitații, care se transmit la scoarța cerebrală îi întrein tonusul de excitabilitate și că locul unde se face prima legătură temporară a reflexului condiționat nu este la nivelul nucleelor nespecifice ale thalamosului, așa cum credea Gastaut, ci la nivelul rinencefalului.

În problemele de biochimie cităm contribuțiile deosebit de importante ale profesorilor Paladin, Braunstein, Enghelhardt, Kostoianț, Vladimirov, privind biosinteza proteinelor și a acizilor nucleici, și probleme de energetică a funcțiilor fiziologice.

În domeniul farmacologiei au fost două simpoziune — unul asupra transmiterii sinaptice (prof. Anicikov) și celălalt privind farmacologia circulației coronariene, iar ultimele cinci zile ale congresului au fost consacrate comunicărilor și rapoartelor pe secții. Amintim raportul susținut de prof. M.G. Durmășian privind acțiunea dozelor mici de izotopi radioactivi asupra organismului, ale cărui concluzii prezintă o importanță practică ținînd seama de întrebîntarea pe scară din ce în ce mai mare a izotopilor atît în terapeutică cît și ca mijloc de diagnostic. Într-una din aceste ședințe de comunicări, a luat cuvîntul și alt membru al delegației romîne, conf. dr. V. Vasilescu, care, în numele profesorului Gr. Benetato și al său, a prezentat un raport cuprinzînd date privind fiziologia și farmacologia sistemului nervos central, obținute cu ajutorul diverselor variante tehnice ale metodei de perfuzie a capului izolat.

În secția privind fiziologia digestiei, alt delegat român, conf. dr. Groza Petre a prezentat comunicarea sa despre „Rolul regiunii antropilorice în mecanismul secreției gastrice”, comunicare ce s-a bucurat de o atenție deosebită din partea cercetătorilor sovietici. Dealminteri o bună parte din comunicări a fost consacrată fiziologiei muncii, alimentației și sportului.

În cadrul congresului s-a ținut o ședință plenară consacrată sarcinilor ce revin fiziologiei, biochimiei și farmacologiei în lumina direcțiilor Congresului al XXI-lea al P.C.U.S. al U.R.S.S. S-a subliniat necesitatea de-a se pune un mai puternic accent pe legătura dintre cercetarea științifică și practică, acordîndu-se o atenție tot mai sporită problemelor de fiziologie a muncii.

La sfîrșitul Congresului, a fost relevată, cu prilejul reuniunii unor delegați, activitatea savanților romîni pe tărîmul științelor medicale, subliniindu-se totodată rodnicia relațiilor științifice dintre Uniunea Sovietică și Republica Populară Romînă, precum și contribuția delegației romîne la acest congres.

Acest aparat nou, numit magnetoscop, este folosit la determinarea calității oțelului și controlul calității prelucrării termice a pieselor. Este portativ, nu cântărește mai mult de zece kilograme și efectuează controlul prelucrării termice a pieselor în numai 5-7 secunde.

microscop

Aparat pentru calculul traiectoriei

Nu e deloc ușor să calculezi traiectoria rachetei care își va lua zborul de pe Pământ cu destinația Luna. Căci ambele aceste planete sînt într-o continuă mișcare. Afară de aceasta, proiectul cosmic, zburînd în spațiul interplanetar, este influențat și de forța de atracție a Pământului, Lunii, Soarelui și a altor planete. Acțiunea acestor forțe îi deformează traiectoria...

Recent, în Uniunea Sovietică a fost creat un aparat pentru rezolvarea acestei probleme. La o simplă apăsare de buton, de pe suprafața Pământului se desprinde un punct luminos. Acesta se mișcă încet pe ecranul întunecat al aparatului. În întîmpinarea lui înaintază Luna.

În cele din urmă racheta atinge suprafața astrului vecin.

Mișcarea corpurilor cerești și a viitoarelor nave cosmice, imensele depărtări ale Universului, sînt cuprinse într-o cutie mică, prevăzută cu borne de cuplare a unor cabluri. Noul aparat este construit pe bază de semiconductori și, spre deosebire de cel înzestrat cu lămpi de radio, are un volum mai redus.

Baraj experimental

În laboratorul Institutului național de cercetări științifice în domeniul hidrotehnicii „B. E. Vedenev” a fost de curînd creată o construcție ce seamănă cu o cazemata grea de beton. Pereții ei ating în înălțime aproape șapte metri, iar în grosime — o jumătate de metru. Este noul banc de probă pentru modelele barajelor de hidrocentrale, a căror construcție este prevăzută în planul septenal. Lucrul cel mai interesant este că proba se va face fără nici o picătură de apă. Așa nu-

mita sarcină hidrostatică ce trebuie să apese asupra modelului barajului se realizează artificial, cu ajutorul unor vincinuri speciale sau aparataj electrofizic. Pentru a face proba unui model de baraj, care în mărime naturală va avea înălțimea de 200 metri, este necesar să se supună modelul, numai în direcție verticală, la o sarcină pînă la 2000 tone.

Oscilograf developează singur

Institutul de cercetări științifice în domeniul electrografiei din R.S.S. Lituania a creat un nou gen de oscilograf. Noul aparat înregistrează propriile indicații pe o fișe de hirtie, acoperită cu un strat subțire de semiconductor ieflin, care se developează neînfrînat în procesul înregistrării. Astfel, se renunță la materialul fotografic obișnuit, a cărui dezvoltare necesită timp mai mult și un laborator special.

mai actuale probleme ale fiziologiei, biochimiei și farmacologiei. Lucrările acestor simpoziune desfășurîndu-se în trei săli deosebite în raport cu tematica respectivă — și anume în amfiteatrul școlii superioare de partid, în amfiteatrul clubului sindicatelor și în amfiteatrul Institutului de pedagogie, fiecare de 1.000 locuri.

Vorbînd despre problemele discutate la unele simpoziune, trebuie arătat că de-o deosebită atenție s-a bucurat simpozionul organizat de prof. S. A. Sarkisov, directorul Institutului de cercetare a creierului și vice-președinte al Academiei de medicină, privind structura și funcția substanței reticulate și locul ei în sistemul analizatorilor. De asemenea de o atenție deosebită s-a bucurat raportul prof. P. K. Anohin cu subiectul: „Date noi cu privire la interrelația dintre scoarța cerebrală și centrul subcortical”. În rezolvarea acestor probleme prof. P. K. Anohin a folosit mijloace tehnice din cele mai moderne, prezentînd grafice cu derivarea curenților de acțiune dintr-o singură celulă nervoasă

„Stele de mai...”

...este titlul noii coproducții sovieto-cehoslovace care va rula în curând pe ecranele cinematografele noastre. Filmul a fost turnat în studiourile „Maxim Gorki” din Moscova și „Barrandov” din Praga. În rîndurile de față ne propunem să vorbim nu atât de

V. Tihonov

film (lăsăm asta pe seama cronicarilor cinematografici care vor consemna la timpul potrivit calitățile și lipsurile lui), ci de cițiva dintre realizatori.

Mai întâi despre Stanislav Rostofki, regizorul filmului.

Rostofki face parte din tînăra generație de cinești sovietici care s-au afirmat în ultimii ani prin originalitatea concepției, prin îndrăzneala creatoare. Filmele lui „Pămînt și oa-

Jana Brejchova

meni” și mai cu seamă „S-a întîmplat la Penkov” au fost întîmpinate cu multă căldură de public.

Ceea ce îl caracterizează pe Rostofki ca artist este capacitatea lui de a descoperi în oamenii zilelor noastre minunate calități sufletești.

Viaceslav Tihonov a terminat recent institutul unional de cinematografie. Proaspătul absolvent a fost „descoperit” de

Regizorul S. Rostofki

Stanislav Rostofki, care i-a încredințat rolul principal — al tractoristului Matvei Morozov — în filmul „S-a întîmplat la Penkov”. În noul film, Tihonov joacă rolul locotenentului Rukavickin, ofițerul care se îndrăgostește de frumoasa învățătoare cehă Jana.

În rolul Janei o vom revedea pe tînăra și frumoasa actriță cehă Jana Brejchova, eroina filmelor „Capcana lupilor” și „Dorința”.

PRELUDIUL GLORIEI

Bernard Shaw spunea despre talent că este o mixtură de transpirație și inspirație, combinate în următoarea proporție: nouăzeci și nouă la sută transpirație, unu la sută inspirație.

Evident că, făcînd această afirmație marele scriitor englez nu a intenționat să scadă rolul talentului în procesul de creație, ci a vrut să sublinieze că, fără o muncă asiduă, perseverentă, nu se poate realiza nimic.

Gloria actricească nu se abate nici ea de la acest principiu. Lumina fascinantă a rampei, florile și aplauzele entuziaste ale publicului, înseamnă pentru actori ceasuri de muncă intensă, de nesomn, de căutări înfrîngurate.

Preludiul gloriei începe pe băncile institutelor de artă teatrală care în Uniunea Sovietică, sînt numeroase, excelent dotate, conduse de artiști de

frunțe ai scenei sovietice. Acum băncile acestea sînt pustii: studenții au plecat în vacanță. Să încercăm totuși să aflăm cum se pregătesc viitorii slujitori ai Thaliei într-unul din cele mai ilustre instituții de acest gen — Institutul de artă teatrală „M. Șcepkin” de pe lîngă Teatrul Mic Academic din Moscova.

...La ora 9 fix sunetul insistent al soneriei adună în auditoriile luminoase zeci de tineri. Din clipa aceea foștii muncitori, funcționari, elevi, se străduiesc să pătrundă tainele actricești. În anul întîi studenții joacă scenele simple, improvizate, inspirate din viața cotidiană. În cursul celorlalți trei ani în afară de disciplinele speciale, ca arta actorului, dicțiune scenică, mișcare, dans, muzică — ei vor studia estetica, filozofia, istoria artei și literaturii ruse și mondiale, limbi străine. După cum se vede, programul de învățămînt este bogat și multilateral.

Din anul II, studenții iau parte la spectacolele Teatrului Mic, unde sînt utilizați în rolurile de masă și episodice. Practica aceasta îi ajută să se familiarizeze cu atmosfera unică a scenei și culiselor, să cunoască mai profund jocul actorilor cu experiență. Recent studenții au primit în dar un teatru adevărat, teatrul lor.

De acum înainte șcepkiniștii și ceilalți colegi ai lor moscoviți vor juca nu numai pentru spectatori „interni”, ci și pentru marele, adevăratul public.

La sfîrșitul acestui an de învățămînt spectacolele de diplomă au avut loc pe scena teatrului studențesc.

Peste puțină vreme Institutul de artă teatrală care poartă numele marelui actor Mihail Șcepkin, întemeietorul realismului în arta scenică rusă, va împlini 150 de ani.

5 minute cu

Julia Borisova

În dimineața aceea de duminică la teatrul Vahtangov din Moscova se juca o piesă foarte îndrăgită de tineret — „Suro-rile” de Knorre. În această piesă, actrița Iulia Borisova interpretează rolul Liusei, sora cea mică, o adolescentă vioaie, expansivă, care cunoaște pentru prima oară iubirea.

Am întîlnit-o în holul de la intrarea actorilor, tocmai cînd se pregătea să intre în scenă. Travestită în personajul Liusei, Iulia Konstantinovna era de nerecunoscut. Păstrasem în amintire, ca și toți spectatorii filmului „Idiotul” silueta impunătoare a Nastasiei Filippovna, energia ce părea să respire din întreaga ei ființă, licărirea oarecum stranie din rîsul și privirea ei. În fața mea se afla, însă, o altă Iulia Borisova: mignonă, foarte subțire în costumul ce-i dădea mai degrabă aerul unui băiețel (bluză cadralată, pantaloni bleumarin și o jachetă aruncată ștrengărește peste umăr).

Cum era și firesc, discuția noastră a pornit de la filmul „Idiotul”. I-am relatat faptul că filmul a fost foarte apreciat în țara noastră și că mulți spectatori așteaptă cu interes cea de a doua serie.

— Această serie nu se va realiza, m-a informat Iulia Borisova. Regizorul Ivan Pîriev, ca dealtfel și mulți alți cinești sovietici, sînt de părere că seria I a filmului,

„Nastasia Filippovna”, are ea însăși o acțiune bine încheată, fiecare personaj avînd contururi precise. O continuare, adică un al doilea film, nu-și justifică necesitatea în acest caz.

— Am citit că rolul Nastasiei Filippovna constituie debutul dv. în cinematografie. Între timp, vi s-au ivit, probabil, și perspectivele altor roluri...

— Într-adevăr, perspectivele, propunerile, n-au lipsit. Mai mult chiar, am și turnat de curînd într-un film-spectacol, cu piesa „Zorile unui oraș” de Arbutov, în care l-am avut ca partener tot pe Iuri Iakovlev, interpretul prințului Mișkin din „Idiotul”. În ultimul timp mi s-a propus să joc în cîteva filme, printre care în „Generația salvată”. E un film interesant, ai cărui eroi sînt oameni simpli care au evacuat și îngrijit copiii Leningradului asediat. Am și participat la primele filmări. A trebuit să renunț, însă, foarte curînd. Timpul nu-mi permite să mă împart între teatru și cinema. Aici, la teatru, este foarte mult de lucru, o muncă pasionantă. așa încît.

— Lucrați de multă vreme la Vahtangov?

— Anul acesta se împlinesc un deceniu de cînd am absolvit școala-studiu de pe lîngă teatrul și am interpretat primul meu rol pe scena lui — rolul Magdei din „Complotul condamnaților” de Vîrta. E o mare bucurie pentru un tînăr actor să poată lucra în mijlocul unui colectiv atît de serios, de talentat și cu asemenea tradiții, ca acela al Vahtangov-ului.

— Printre multele personaje interpretate se află desigur și eroina dumneavoastră preferată.

— E adevărat. Numai că nu e numai una. Pînă în momentul de față, sînt trei. Mi-e foarte dragă Eponine din „Mizerabilii” de Victor Hugo.

Dar îmi place tot atît de mult și micuța Liusea, pe care o voi înfățișa astăzi spectatorilor. Cea de a treia eroină preferată este Anisia Tihonovna din piesa lui Mamin-Sibirak „Adîncurile de aur”. Vedeți, fiecare își are farmecul ei.

— Care-i viitorul dumneavoastră rol?

— Cleopatra, din tragedia lui Shakespeare, „Antoniu și Cleopatra”. Pregătesc rolul cu pasiune. Prin complexitatea lui mi se pare oarecum înrudit cu cel al Nastasiei Filippovna.

— Există vreo eroină pe care n-ați interpretat-o încă, dar căreia vi-ați să-i dați odată viața pe scenă?

— Desigur. Fără vise nu se poate. Numai că mi-e greu să împărtășesc cuiva aceste vise. Nu le-aș destăinui nimănui, nici chiar băiatului meu, Sașa... Aici, discuția noastră a fost întreruptă. În culise sunase ultimul gong.

Maria Cosmetatos

„Tragedia optimistă” la Teatrul Națiunilor

Conform programului Teatrului Națiunilor, la Paris și-a început spectacolele Teatrul Academic de Dramă „A. S. Pușkin” din Leningrad. Artiștii sovietici se află și de data aceasta în centrul atenției iubitorilor de teatru din capitala Franței.

Piesa „Tragedia optimistă” de Vsevolod Vișnevski, prezentată pe scena Teatrului Națiunilor de colectivul din Leningrad, a produs o impresie profundă asupra spectatorilor. Trebuie spus că piesa lui Vișnevski este bine cunoscută de cercurile teatrale din Paris, unde a mai fost jucată Totuși, după cum au recunoscut criticii parizieni, spectacolul teatrului leningrădean nu poate fi comparat cu ceea ce au văzut pînă acum spectatori francezi.

Ziarele din capitala Franței au consacrat cronici elogioase spectacolului prezentat de artiștii sovietici. Chiar cei cărora nu le suride conținutul piesei, au trebuit să aprecieze măiestria regizorului G. Tovstonogov, a pictorului decorator I. Bosulaev, a interpreților. Ziarul „France-Soir” a scris: „Piesa este un exemplu de lucrare scrisă pentru demonstrarea unei anumite teze, un exemplu de piesă de propagandă. Dar spectacolul atinge de multe ori culmile artei dramatice, datorită montării lui excepționale. Regizorul Tovstonogov a folosit toate posibilitățile pe care i le oferă scena și decorurile, dar nu s-a limitat la ele”.

Cronica publicată în ziarul „Libération”, se încheie cu aceste cuvinte: „Tragedia optimistă” este un spectacol care trebuie neapărat văzut”.

Reflector

● Palatul artelor din capitala Mexicului găzduiește de cîteva zile spectacolul unor remarcabili solți ai baletului sovietic: N. Dudinskaia, I. Tihomirnova, A. Dvali, V. Gunașvili, V. Bovt, E. Kuzmin și alții. Mii de locuitori ai capitalei mexicane ori veniți din diverse alte localități ale țării își așteaptă rîndul în fața caselor de bilete, nădăjduind să poată asista la spectacole, pentru a o admira pe Dudinskaia în „Moartea lebedei” de Saint-Saens, pentru a urmări înflăcăratele dansuri gruzine executate de A. Dvali și V. Gunașvili, orș spre a aplauda cuplul dansatorilor V. Bovt și E. Kuzmin interpretînd dansuri inspirate de muzica lui Rahmaninov.

● La Kaunas (R.S.S. Lituaniană) a avut loc un eveniment artistic deosebit. Pe scena Teatrului liric din acest oraș a avut loc premiera unei satirice „Frank Kruk” prima operă națională lituaniană. Muzica operii a fost scrisă de compozitorul Gorbulskis.

● Timp de șase săptămîni, Ansamblul popular de cîntece și dansuri din regiunea Volgăi a întreprins un turneu în R.D. Germană și în Berlinul occidental. Marele succes pe care tinerii artiști sovietici l-au dobîndit în cursul acestui turneu s-a datorat repertoriului bogat al Ansamblului care cuprinde cîntece, jocuri, strigături din folclorul local precum și prospețimii și vioiciunii interpretării. Acesta a fost cel de al doilea turneu pe care tînărul colectiv îl întreprinde în străinătate.

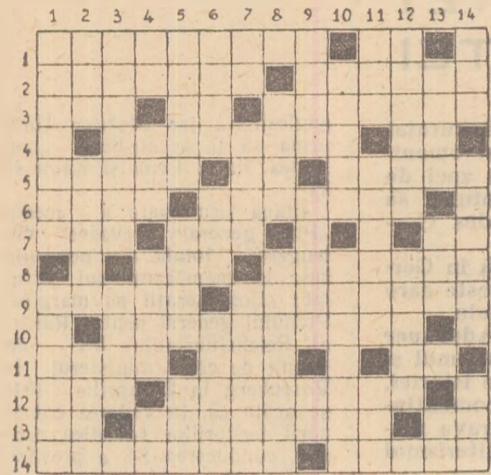
● În rîndul ultimelor premiere ale Teatrului Mare Academic din Moscova se numără și baletul „În calea trîznului”, inspirat după cunoscutul roman al scriitorului progresist Peter Abrahams. Muzica a fost compusă de Kara Karaev. În rolurile principale apar balerini Olga Lepeșinskaia și Iuri Kondratov.

● Printre țările care și-au anunțat participarea la apropiatul Festival internațional al filmului de la Moscova se află și Republica Populară Romînă. Cinematografia noastră va fi reprezentată la acest Festival de filmul artistic „Mingea”.

● În studiourile din R.S.S. Ucraineană a fost realizată comedia „Primul flăcău”. Este un film închinat vieții tineretului dintr-un sat ucrainean. Eroii filmului. Danila, este un tînăr energic, care, îndată după întoarcerea din armată, organizează o activă viață sportivă în satul natal.

ESTIVALA

ORIZONTAL: 1) Schimbarea aerului... acasă în ambele sensuri — Cal vapor. 2) Tot pentru schimbarea aerului, o pitorească stațiune climaterică... pe colină!... — „Și alta... grozavă. 3) Arab... bărbierit — Exist... în vis! — Tăia așchii dintr-o...cabană la Predeal. 4)

Sulful dintr-o... stațiune balneară — Altfel de „do”. 5) Copaci... înrudiți — Pronume... muzical — Arici... pentru pieptănat lina. 6) Partea cea mai bună a somnului — Trunchiuri de copaci... pe Valea Prahovei. 7) Fiord în Norvegia — Fular — Un răspuns ce nu se poate da, la întrebarea — „dormi?”. 8) Caii careurilor de cuvinte încrucișate... — „Și un patruped care își dă aere... de usturoi. 9) O familie cartagineză... pe valurile mării... — „Și unul care umblă cu capul în nori. 10) Tipătoare... din Bucegi. 11) Sărata... Sibiului — Pitic... culinar — Pofțim... acasă! 12) Furnizor de materie primă pentru... torturi — Privește pitorească din virful munților, sau... la bălci! 13) Detel — O taină care ia gura drept ureche — Victimele lui Panurge. 14) Mașini care... au pălăgele roșii — Exodul verii.

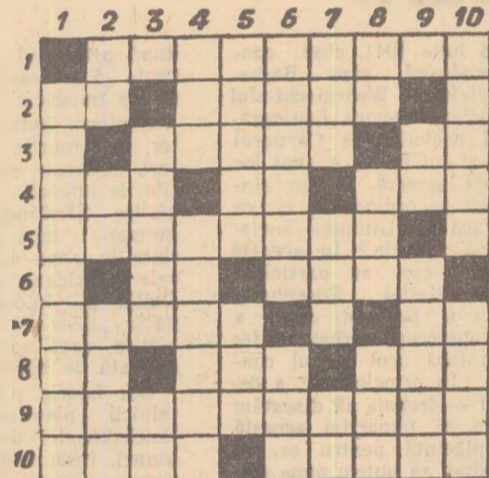
VERTICAL: 1) Orice om din... vecinătate — Fata ca berea. 2) A fost o... epocă — Foarte bună... pentru piine — Apel canin. 3) Un îndrăgostit amărit — Deal cu vii. 4) O idee la început! — Fără pereche — Cetate veche... ca lămiia — Os sucit! 5) Șefi arabi — Scaun la parter — Jumătate din pământ! 6) Floarea Moldovei — Bucluc... în vilegiatură — O stațiune balneară... strașnică. 7) Rele — Enigma sfinxului... din Bucegi — Pindit. 8) Furnizor de materie primă pentru... marmeladă — Zgo-

mote de torente... în apa care fierbe. 9) Mirare repetată în... prăpastie — Soi... de spin — Unsoare! 10) Consumă... poame — Merg la tirg după cumpărături. 11) Poarta butoiului — Mustăți radiofonice — Un pronume în zefle-mea! 12) Zăbrance... în apa mării — Fata dn junglă. 13) Literă grecească — Ploaie artificială — În bidon! 14) Oraș în Austria — Os... pe munte și pe litoral — Direcția... amatoriilor de vin.

V A R I A

ORIZONTAL: 1) Nici prea-prea, nici foarte-foarte. 2) Salutul degetului — In amorul propriu... 3) Pat cu picioare vii... — In orice direcție. 4) Unchiul care se topește — Ca la dublu... — Juma' de porție de compot. 5) Nu sînt nici odată înainte... 6) Acum — Verbul înaintașilor în fața porții! 7) Mugur — 4,14! 8) Alijie — Nu spun nimic — Se întrebuințează numai orizontal. 9) Vehiculele care nu te lasă să dormi. 10) Sînt viu și totuși mort după... — Lovit.

VERTICAL: 1) Încă una după ea. 2) Primii în patruză, ultimii-n echipă — In aer — Mască celebră. 3) La șanc! In ton. 4) Pronume pentru Lala... — Vreal! 5) Tot mai rar... — Din cînd în cînd. 6) Ascund la superlativ — Rimă obligatorie la „cîrip”. 7) Stație intermediară — Înainte, merge înapoi; îna-

poi, merge înainte! — Ochiu de lanț. 8) Îlît pe jumătate — Ce-a zis cînd n-a mai zis! — Pudrat natur! 9) Prima din cele șapte — Întrebuințezi degetul al doilea. 10) A se feri — E din struguri, dar nu e vin...

Filatelia

FESTIVALUL DE LA VIENA

Anul acesta va avea loc la Viena cel de al VII-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților. Ga și la celelalte Festivaluri, programul cuprinde diverse manifestări filatelice. Tineretul din toate țările lumii va putea participa la ședințe de schimb filatelice. O expoziție filatelică la care tineri din toate continentele vor prezenta exponate va oferi prilejul de a se admira activitatea filatelică a tineretului.

Dar și tinerii filateliști care nu se vor afla la Viena, în zilele Festivalului, vor fi legați de el prin numeroase expoziții locale care se organizează în multe țări. Pe lângă aceasta, ei așteaptă cu vădăcă nerăbdare emisiunile de mărci care vor fi puse în circulație în cinstea Festivalului.

Poșta R.P.R. pregătește pentru cel de al VII-lea Festival o emisiune compusă din cinci valori: 40 și 55 bani, 1 leu, 1,60 și 1,75 lei.

Reamintim că emisiunea R.P.R. pentru cel de al VI-lea Festival al Tineretului și Studenților, care a avut loc la Moscova, a adus în filatelie un element nou: vignetele care au însoțit valoarea de un leu, pe care cuvintele

PACE și PRIETENIE au fost tipărite într-un mare număr de limbi străine. Acest fapt a făcut ca această emisiune să fie considerată „serie poli-glotă”; ea este seria de mărci care prezintă texte în cel mai mare număr de limbi, situându-se din acest punct de vedere în fruntea emisiunilor filatelice din lumea întreagă.

PE ȚARMURILE BALTICII

Asociația filateliștilor din R.P. Polonă organizează în vara acestui an o expoziție filatelică internațională la Gdansk.

La această expoziție au fost invitați să expună filateliști din toate țările de pe malurile mării Baltice.

Un amănunt interesant: premiile — în rang de medalii de aur, argint sau bronz — vor fi toate din chihlimbarul care se culege pe malurile mării Baltice.

ADMITEREA A.F.R. ÎN F.I.F.

La Congresul internațional de filatelie, care a avut loc recent la Hamburg, Asociația filateliștilor din R.P.R. a fost admisă în Federația Internațională de Filatelie.

În curînd la cinematografele V. ALECSANDRI și LUMINA
O producție a studiourilor „Defa”, Berlin

Escadrila „Liliacul”

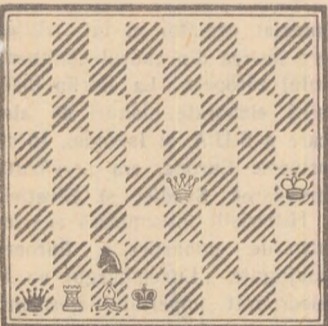
Scenariul: HANS SZEKELY, după piesa cu același nume de Hans Székely și Ralf Honold
Regia: ERICH ENGEL; Imaginea: KARL PLINTZNER;
Muzica: HANNS EISLER

cu WOLFGANG HEINZ, CHRISTINE LASZAR, GUNTHER SIMON, KURD PIERITZ, NORBERT CHRISTIAN, HANS WALTER CLASEN, WERNER LIERCK, OTTO STARCK

Ș A H

PROBLEMA Nr. 50
I. Gheghelski (Kiev)

Mat în 2 mutări

(Alb: Rh4, De4, Tbl, Ncl. Negru: Rdl, Dal, Cc2).

SOLUȚIA
PROBLEMEI Nr. 49

Maestrul A. P. Guleaev este unul din cei mai cunoscuți problemişti sovietici. Compozițiile sale au obținut numeroase premii la diferite concursuri în Uniunea Sovietică și peste hotare. Problema pe care am publicat-o este în stilul școlii cehe, cu mături pure (Alb: Rg5, Tc4, Nd2, Nf5, Cb6. Negru: Re5, Ta7, Ndl, Ce2, Pg7. Mat în 3 mutări) Soluția începe cu 1.Nd2-e3! (cu amenințarea 2. Tc5+ Rd6 3. Cc8 mat). La 1...Rd6 urmează 2. Cc8+ Rd5 3. Tc5 mat. În două variante mături se survin în urma blocărilor de cîmpuri: 1... Ta8 2. Td4 C:d4 3. Nf4 mat și 1... Tc7 2. Te4+ Rd6 3. Te6 mat.

După cum se știe, turneul candidaților de la Zürich, în 1953, a fost unul dintre cele mai lungi din ultimii ani: 30 de runde — două luni de joc.

Întrebat, înainte de tragerea la sorți, cine va câștiga concursul, argentinianul Najdorf a răspuns unui ziarist:

— Pe cuvîntul meu, primul nu poate fi decît cel care va intra în sală la runda a 21-a fără ajutorul secundantului său!

Dezlegările jocurilor publicate în luna iunie

Nr. 22

OAMENI

ORIZONTAL: 1) Șolohov — Malet. 2) Omenie — Cinema. 3) Le — Om — Polevoi. 4) Onor — Somitate. 5) Notabilități. 6. Seral — Ta — Ave. 7) S — L — Tineri — Im. 8) Olar — Titani — I. 9) Cerigo — E — Ilin. 10) Roi — Ira — Umile. 11) An — Nu — Rima — Is. 12) Tovarăș — O — Dac. 13) Evoe — Petrescu.

Nr. 23.

PE MAREA NEAGRA

ORIZONTAL: 1) Soci — Gagra. 2) Ude — Batumi. 3) Herson — R — E. 4) Uscat — Azov. 5) Ma — Cărbunc. 6) I — Mi — Tafta. 7) — Ca — A. 8) Tomis. 9) Urare. 10) Ati — Z. 11) P — Ana. 12) Și — Ot. 13) Eforie

VORBE CU TILC

ORIZONTAL: 1) Bureți — Camera. 2) Arama — Laminor. 3) Lama — Gazele — A 4) E — A — Arc — Ta — St. 5) Nășică — Vinătă. 6) Arac — Brațe — IR. 7) — IG — Maur — Zale. 8) Ac — Ea — Păpară — 9) Piatră — Ta — Ațe. 10) A — V — Ciripit — T. 11) Paris — Cucută. 12) Văra — Tu — Cărat. 13) Sticleți — Rațe.

Nr. 24.

CALATORI ROMINI ÎN U.R.S.S.

ORIZONTAL: 1) Beligan — R.P. 2) Tănase — Albe. 3) Ile — Carte — T. 4) Nasc — Lăbăr. 5) Escală — Oa — U. 6)

R — Ula — Inși. 7) It — Arena — NP. 8) — Raț — N — Lună. 9) Coșovei — Loc. 10) Opera — Lumii. 11) Ra — Înălțimi.

ORAȘE

ORIZONTAL: 1) Beliaiev — Oraș. 2) U — Ins — Orar — Se. 3) Capitală — Af — R. 4) Ut — Mal — Vesele. 5) Reda — Ța — Fedin. 6) Ene — Pujmanova. 7) Se — Bălai — Irod. 8) Tenor — Emo — Ara. 9) I — O — Civică — N. 10) Bucur — Co — Soi. 11) Autor — Palat — A. 12) Grădini — Atins. 13) Ag. — I — Orașului.

Nr. 25

FRUCTE

ORIZONTAL: 1) Livada cu vișini. 2) Amado — Atalantă. 3) Migdale amare — H. 4) It — Aman — August. 5) Iar — Nu — Ol — A — T — 6) T — Pădureț — Măr. 7) Sera — Ale — Alune. 8) T — Are-tuza — Ur — L. 9) Remis — I — Banane. 10) Uc — Sos — Vara — E. 11) Gol — Pepene — Ara. 12) Undă — Colo — Drum. 13) Ro — Poama — Roadă. 14) Împărți — Țuicar.

DIN VIAȚA ȘI DIN CARTI

ORIZONTAL: 1) Pujmanova — Tit. 2) Anj — Revenirea. 3) Ui — Topirceanu. 4) Sta — Moderni — R. 5) Ță — Vas — Seu — Ai. 6) Orbit — Ia — Pas. 7) V — As — Trese — Ac. 8) Silabe — Vers — I. 9) K — Urare — Pitan. 10) Ieri — Crea — Alt. 11) Ri — Bio-grafie. 12) Vo — Ei — Rea — loc. 13) Isac — Viețuire.

Dușman al dansului, prieten al „schnaps“-ului

Herr Bennemann, ministrul Afacerilor Interne din landul Saxonia Inferioară se află într-o continuă stare de beție, nu atât din pricina abuzului de alcool, cât a aburilor iscați de isteria revanșardă. Băutura preferată a acestui polițai al Saxoniilor Inferioare este „cocktail-ul” politic „a la Bonn”. Incurgându-l porții respectabile din acest lichior sovini, Herr Bennemann prinde curaj și începe să se simtă atras de „războiul psihologic”.

Ultima ispravă a ministrului a fost relatată de semioficiosul lui Adenauer — „Frankfurter Allgemeine Zeitung”. După cum a ară-

de la Berlin, care a eșuat acum șase ani. Și, dat fiind că germanilor iubitori de pace din R. F. G. amintirea acestei întâmplări le este cât se poate de neplăcută, Bennemannii vest-germani au decretat ca ziua de 17 iunie să fie sărbătorită ca „Ziua unității germane” (?!).

„In conformitate cu legea privilegii la programul sărbătorilor, lege aflată în vigoare în Saxonia Inferioară — scrie în continuare „Frankfurter Allgemeine Zeitung” — în această zi (adică la 17 iunie) au fost interzise nu numai seratele dansante, dar și tot ceea ce iese din cadrul comerțului cu băuturi

NOTE

țat ziarul „ministrul Afacerilor Interne. Bennemann, a făcut apel... la Uniunea proprietarilor de hoteluri și birturi, precum și la Uniunea sportivă din landul respectiv, pentru ca acestea să aibă grijă ca ziua de 17 iunie, „Ziua unității germane”, să se desfășoare cât se poate de sobru”.

Dar, să dăm explicații. Revanșarii vest-germani continuă și astăzi să poarte doliu după putch-ul fascist

spirtoase și aperitive practicat în restaurante.

Clonditul cu schnaps — iată unicul ax politic în jurul căruia Herr Bennemann îngăduie să se învîrtească roata istoriei germane. E drept, deocamdată ministrul e nevoit să se limiteze la o singură zi, și asta numai între hotarele Saxoniilor Inferioare. Dar și Führerul și-a început cariera cu un „putch de berărie” de o singură zi, la München...

Opiniile lui „American Mercury”

Cînd la mijloc există rea credință, totul poate fi răstălmăci, denigrat. Așa și procedează revista „American Mercury” cînd e vorba despre Uniunea Sovietică. Nu de mult, în aprilie, revista s-a pronunțat împotriva schumburilor culturale dintre U.R.S.S. și S.U.A., cu toate că acestea sînt sprijinite cu căldură de popoarele celor două țări. Campania pornită este susținută și în numărul din mai al lui „American Mercury”, de un anume Eugen Casile.

Castile își alarmează compatrioții asupra primejdiei pe care o prezintă schimbul de filme cu Uniunea Sovietică, asupra gravelor urmări pe care le va avea expoziția sovietică de la New York.

În general, revista este foarte nemulțumită de acțiunile guvernului american. Ea îi reproșează că „în ultimii zece ani a cheltuit peste 1.500 milioane dolari pentru susținerea „războiului rece”, al cărui prim scop este curmarea creșterii influenței comunismului. Dar care a fost rezultatul acestor uriașe cheltuieli? — se întreabă mai departe „American Mercury”. Aceeași lipsă de popularitate!

Să fie oare acum „American Mercury” împotriva „războiului rece”? Nicidecum! Exprimîndu-și nemulțumirea, revista nu dorește decît ca războiul de care amintește să fie și mai rece, și mai intens, ca guvernul S.U.A. să acționeze în această direcție cu și mai mult zel.

— De ce am suferit un eșec în domeniul propagandei? — întreabă furios Casile, și tot el dă răspunsul: pentru că „am dat propaganda noastră pe mina unor ghinionisti și molii... care au fost înșelați, duși de nas de reprezentanții Rusiei ateiste. Un exemplu cum nu se poate mai bun îl constituie așa numitul „Acord de colaborare culturală”.

Revista tună și fulgeră împotriva expoziției sovietice de la New York. „Din acest punct de vedere — scrie „American Mercury” — Acordul cu privire la schimburile cul-

turale nu numai că devine ridicol, dar și primejdios. Cel care au avut ideea să ofere propagandei sovietice un astfel de cadou ar trebui examinați de un psihiatru”. Bineînțeles, revista trece sub tăcere faptul că la Moscova va fi deschisă o expoziție americană. În schimb ea se sufoacă de indignare pentru că „guvernul american a îngăduit Sovietelor să organizeze în centrul New Yorkului o grandioasă expoziție roșie”.

Dar „American Mercury” se teme zadarnic de „victoriile” pe care le dobîndesc reprezentanții unui popor, atunci cînd cuceresc inimile

Adenauer: „După ce-o să dărăm tot munții, n-are să mai existe nici un nivel înalt”...

desen de BEIER-RED

altor popoare Van Cliburn a cucerit inimile multor oameni sovietici, dar românii nu i-a trecut prin mîntre că aceasta ar putea fi o victorie „primejdioasă” pentru U.R.S.S. În articolul său, mister Casile aduce vorba de psihiatru. Nu stim dacă cei pe care-i vizează ar avea nevoie de o astfel de consultație, dar de el sîntem siguri

(Din „Literaturnaia gazeta”)

UN DOCUMENT ASUPRA MILITARISMULUI GERMAN

LECȚIILE ISTORIEI NU TREBUIE UITATE!

Sprijinit de politicienii occidentali care i-au încurajat ani de-a rîndul pornirile asasin, Hitler a aruncat omenirea într-un cataclism în care și-au pierdut viața zeci de milioane de oameni. Călaul fascist n-a izbutit atunci să împartă lumea după pozele lui bestiale, ci a adus Germania în pragul falimentului.

Astăzi nu mai este pentru nimeni un secret că în Germania occidentală ridică din nou capul forțele funeste care au tirat de două ori omenirea în maelurii mondiale.

Continuînd politica „de pe poziții de forță” Adenauer și cei care încurajează iar sinistrul gemen: militarismul și agresivitatea, dovedesc că n-au înțeles învățămintele istoriei.

Zilele trecute, ziarul „Izvestia” a publicat, comentîndu-l, un document extrem de revelator pentru grava primejdie pe care o prezintă pentru omenire militarismul german.

Reproducem mai jos textul apărut în ziarul „Izvestia” din 24 iunie a.c.

La 16 iulie 1941, cînd conform sinistrului plan Barbarossa, diviziile Wehrmacht-ului se năpusteau asupra Leningradului și Kievului, la Cartierul general al lui Hitler a avut loc o ședință secretă cu un singur punct pe ordinea de zi: ce să se facă cu Uniunea Sovietică după victorie? În această ședință, la care au participat Goering, Keitel, Rosenberg, Lammer și Borman, care a întocmit procesul verbal, Hitler a expus fără ocol scopul confăturii. „În principiu — a declarat el — trebuie să discutăm aici cum să împărțim această uriașă plăcintă pentru ca, în primul rînd, să putem pune stăpînire pe ea, în al doilea rînd s-o putem governa și, în al treilea rînd, s-o putem exploata”.

Și Hitler a început să împartășească acoliților săi cum anume dorea el „să împartă” plăcinta cu care, în curînd, avea să se înecă. Țările baltice urmau să fie anexate Reich-ului, Odesa și Basarabia cedate lui Antonescu, Crimeea, Heronul, Privoljia și Baku-ul urmau de asemeni să intre în stăpînire „Reich-ului”. Cît despre Leningrad, acesta trebuia făcut una cu pămîntul și dat apoi în primire lui Mannerheim. Tot la 16 iulie s-a hotărît ca restul regiunilor ocupate să fie divizate în așa zise „Reichskommissariate”, guvernate

după principiul „cine îndrăznește să privească măcar pieziș să fie împușcat”.

Conform indicațiilor lui Hitler, în birourile din Berlin au fost elaborate planuri amănunțite de împărțire a Uniunii Sovietice. Studiînd documentele germane încă nepublicate, aflate în clipa de față în arhivele americane, cercetătorul A. Dallin a întocmit în 1957, harta „divizării” Uniunii Sovietice, dacă aceasta ar fi fost ocupată de hitlerști.

Dar istoria și-a bătut joc de jalnicii planificatori de la Reichskanzlei din Berlin. Pe atunci, însă, acești domni erau cum nu se poate mai convinși că proiectele lor vor fi realizate. Probabil că, la fel de convinși erau și unii militari americani atunci cînd, în 1947, au întocmit planul „politicii de ocupație” pe care urmau s-o aplice în Uniunea Sovietică „cucerită”. Se știe că presa occidentală, între care revista „Collier’s” a pălăvrăgit, la vremea sa, despre existența unor astfel de planuri.

Invadarea Uniunii Sovietice și ocupația nu erau însă decît prologul unui și mai sinistru plan elaborat de Comandamentul nazist. — așa numitul „Plan general pentru Răsărit” al lui Himmler. Acest plan constituia unul din cele mai secrete documente ale celui de al treilea Reich.

Intocmirea lui a început cu mult înainte de declanșarea ostilităților. Era un plan care prevedea distrugerea în masă a milioane de oameni, un plan monstruos de genocid.

Planul lui Himmler, care și pusese drept țel „germanizarea” tuturor regiunilor ocupate, prevedea: exterminarea evreilor din Uniunea Sovietică, apoi deportarea în masă a populației băstinașe din partea europeană a țării. La Statul Major al SS a fost stabilită nimicirea sau deportarea a peste 30.000.000 de cetățeni sovietici. Pe teritoriul astfel curățat urmau să fie apoi create colonii militare germane — așa numitele „sate militare”.

În planurile lor, Hitler și Himmler mizau pe împrejurarea că vor putea încheia o înțelegere cu guvernele Angliei și S.U.A. ca acestea să ajute Germania la exploatarea teritoriului cucerit. La 15 octombrie 1942 Hitler i-a declarat lui Himmler că „vrea să încorporeze în Reich tot teritoriul pînă la Obi”. Regiunea dintre Obi și Lena urma să fie cedată

englezilor... iar Statelor Unite urma să li se atribuie „porțiunea dintre Lena și Kamciatka”.

Etapa următoare a acestui „Plan general” prevedea distrugerea totală a poporului rus. În memorandumul intitulat: „Considerații pe marginea Planului general pentru Răsărit al Reichsführerului SS” întocmit de către ministrul lui Rosenberg la 27 aprilie 1942, se arată că, în vederea colonizării teritoriilor sovietice cucerite, conducerea SS a prevăzut „exterminarea biologică a rușilor”.

Acest plan macabru, urma să fie realizat de Himmler pe mai multe căi. În primul rînd, el prevedea încetarea creșterii naturale a populației, prin nimicirea fizică a cîte 3—4 milioane de ruși anual.

Pe teritoriul U.R.S.S. urmau să fie desființate toate spitalele de copii, căminele și creșele. Cu singele rece al unui asasin de profesie autorul memorandumului din 27 aprilie 1942 scria: „Să se facă propagandă pentru sterilizarea de bună voie, să nu se lupte împotriva mortalității infantile... să se suprimă activitatea de lămurire în rîndurile mamelor în ce privește bolile infantile și îngrijirea sugarilor”.

Hitlerștii, care se și vedeau cuceritori ai Uniunii Sovietice, credeau că nu vor întîmpina nici o piedică în calea lor spre dominația mondială. Încă de la 11 iunie 1941, Marele Stat Major german elaborase de bună voie, să nu se lupte împotriva mortalității infantile... să se suprimă activitatea de lămurire în rîndurile mamelor în ce privește bolile infantile și îngrijirea sugarilor”.

Hitlerștii, care se și vedeau cuceritori ai Uniunii Sovietice, credeau că nu vor întîmpina nici o piedică în calea lor spre dominația mondială. Încă de la 11 iunie 1941, Marele Stat Major german elaborase de bună voie, să nu se lupte împotriva mortalității infantile... să se suprimă activitatea de lămurire în rîndurile mamelor în ce privește bolile infantile și îngrijirea sugarilor”.

După cucerirea Angliei, țelul imediat următor al lui Hitler era ieșirea din cadrul continentului european. La Berlin fuseseră elaborate planuri de atacare a S.U.A. și Islandei. În ce privește Europa, era prevăzută invadarea Suediei și Elveției.

Hitlerștii întocmiseră și un plan de împărțire a Europei subjugate. „Luxemburgul va fi încorporat imperiului german” — așa s-a hotărît într-o ședință ținută la Goering, la 20 iunie 1940. Norvegia va fi și ea încorporată în Germania iar Alsacia și Lorena vor reveni la Reich”. Se prevedea, de asemenea împărțirea Franței în două sau trei state. Într-un cuvînt, Europa trebuia să devină o feudă a Germaniei. Așa cum a arătat un istoric englez, aceste planuri ar fi devenit realitate.

„dacă Uniunea Sovietică n-ar fi rezistat” Uniunea Sovietică a rezistat însă, și nu numai că a rezistat dar, suportînd principala povară a războiului a adus mult dorită libertate popoarelor care gemeau sub cizma hitleristă.

SĂPTĂMÎNA